

"ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ"

ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΕΤΟΣ Η'	ΤΕΥΧ. 57 - 58	ΙΟΥΝΙΟΣ - ΙΟΥΛΙΟΣ 1981	Γραφεία: 'Οδός Μαυρομιχάλη 7—Τ. 143 Τηλ. 36.21.651 — 65.11.669

Η ΖΑΠΠΕΙΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΚΑΙ ΓΙΑ ΑΛΛΑ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΑ

Τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1979, μετὰ μελέτην τῆς Διαθήκης τοῦ ἀοιδίμου Κωνσταντίνου Ζάππα ὑπεβάλαμε στὴ Ζάππειο Ἐπιτροπὴ πρότασιν ἐπαναβιώσεως τοῦ Καταστήματος Ὑφαντουργίας Λαμπόδου καὶ ὅτῃ στήν Κοινότητα Κοισμάτων τῆς Ἐλευθέρας Ἠπείρου, ἀφοῦ τὰ προικοδοτούμενα ἀπὸ τῆς διαθήκης χωρὶά τῆς Βορ. Ἠπείρου ὑπάγονται στήν Ἀλβανίαν.

Στὸ ἔγγραφο μας ἐκείνο αἰτιολογοῦσαμε ἐπαρκῶς τὴν ἀνάγκη τῆς συστάσεως Ὑφαντουργικοῦ Καταστήματος στὰ ἑλληνοαλβανικὰ σύνορα ὡς πόλον ἑλξέως γιὰ τοὺς παραμεθόριους κατοίκους.

Ἡ Ζάππειος Ἐπιτροπὴ, διὰ λόγους, πού ἀφοροῦν εἰς αὐτήν, δὲν ἐδέχθη τὸ ἔαρὸς τῆς συστάσεως μιᾶς Ὑφαντουργικῆς Σχολῆς. Οὐχ ἦτον ὁμως μὲ ἐνδιαφέρον, πού τὴν τιμᾶ, — στὴ Ζάππειο Ἐπιτροπὴ μετέχουν καὶ οἱ Πρόεδροι τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου— ἀπεφάσισε τὴν ὑποβολὴν αἰτήσεως στὸ Ἐφετεῖο Ἀθηνῶν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Ν. 455) 76 «Περὶ ἐπωφελεστέρως ἀξιοποιήσεως ἢ διαθέσεως τῶν ὑπὲρ κοινοφελούς σκοποῦ καταλειφθέντων ἢ δωρηθέντων περιουσιακῶν στοιχείων κατὰ τὸ ἄρ-

θρον 109 παράγρ. 2 τοῦ Συντάγματος.

Ἐπὶ τῆς αἰτήσεως αὐτῆς ἐξεδόθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 6227) 80 ἀπόφ. τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν πού κατὰ τὸ σκεπτικὸν καὶ τὸ διατακτικὸν τῆς ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ἴδὸν τὴν δικογραφίαν

Σκεφθὲν κατὰ τὸν Νόμον

Ἐπειδὴ, διὰ τῆς ὑπὸ κρίσιν αἰτήσεως διώκεται, κατ' ἐκτίμησιν τοῦ δικογράφου αὐτῆς, ὅπως, διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως, α) βεβαιωθῆ, ὅτι ἢ, διὰ τῆς ἐν αὐτῇ διαθήκης τοῦ ἔθνικοῦ εὐεργέτου Κων. Ζάππα, ἐκδηλωθεῖσα θέλησις τοῦ διαθέτου, καθ' ὅσον ἀφορᾶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ ταχθέντας κοινοφελεῖς σκοπούς, τοὺς ἀναφερομένους εἰς τὴν λειτουργίαν ἑλληνικῶν σχολείων καὶ σχολῶν εἰς χωρία τῆς Βορείου Ἠπείρου, δὲν δύναται νὰ πραγματοποιηθῆ ἐξ ὀλοκλήρου, λόγῳ τοῦ ἀνεπιτρέπτου τῆς λειτουργίας αὐτῶν, συνεπεία τῶν ὑπὸ τῆς Ἀλβανίας ληφθέντων μέτρων διὰ τὰ κατεχόμενα ταῦτα. ἐδάφη καὶ β) ἐπιτραπῆ ἢ διάθεσις τῶν καταλειφθέν-

των πρὸς τοὺς αὐτοὺς μὲν σκοποὺς, ἀλλ' εἰς τὴν, ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ διαθέτου καθοριζομένην περιοχὴν, εὐρυτέραν ταύτης περιφέρειαν τῆς ὑπὸ ἑλληνικὴν κυριαρχίαν Ἠπείρου. Οὕτως ἔχουσα ἢ ὑπὸ κρίσιν αἵτησις, διὰ τὴν ὁποίαν ἐτηρήθη ἢ νόμιμος προδικασία, δι' ἐπιδόσεως ἀντιγράφου ταύτης εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν (βλ. ὑπ' ἀριθ. 8629) 1.4.1980 ἔκθεσιν ἐπιδόσεως τῆς ἀρμοδίας δικαστ. ἐπιμελητρίας Φ. Μιχαηλίδου), ὡς καὶ διὰ δημοσιεύσεως περιλήψεως αὐτῆς εἰς τὴν, εἰς τὴν ἔδραν τῆς διοικήσεως τὰ κληροδοτήματα ταῦτα αἰτούσης Ζαππείου Ἐπιτροπῆς, ἡμερησίας ἐφημερίδος τῶν Ἀθηνῶν «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ» (φύλλον τῆς 6.227) 80) εἶναι νόμιμος, κατ' ἄρθρ. 109, παρ. 2 τοῦ Συντάγματος 1975, ἐν συνδυασμῶ πρὸς ἄρθρ. 1 καὶ 3 τοῦ ν. 455) 1976 καί, μετὰ ταῦτα, ἐξεταστέα καὶ κατ' οὐσίαν, κατὰ τὴν διαδικασίαν τῆς ἐκουσίας δικαιοδοσίας (κατ' ἄρθρον 3 τοῦ ν. 355) 1986 καὶ Κ. Πολ. Δ.).

Ἐπειδὴ, διὰ τῆς, ἀπὸ 18.1.1891, διαθήκης τοῦ Κων)νου Ζάππα, οὗτος κατέλειπεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ χρηματικὰ ποσὰ διὰ τὴν λειτουργίαν τὸ μὲν σχολῆς ὑφαντουργίας, ραπτικῆς καὶ πλεκτικῆς εἰς τὸ χωρίον του Λάμποβον - Βορ. Ἠπείρου, τὸ δὲ σχολεῖον καὶ σχολῶν εἰς τὰ χωρία Λέκλι, Δρόβιανη, Δέλβινον, Κυπαροῦ τῆς Χειμάρρας, Κάρριανη, Κακόση καὶ Χουντουκούκι τῆς Βορ. Ἠπείρου. Ἡ διὰ τοῦ ἀπὸ 24.6.1892, 6. δ)τος συσταθεῖσα, εἰς ἐκτέλεσιν τῆς διαθήκης ταύτης, αἰ-

τοῦσα Ζάππειος Ἐπιτροπῆ (Ν.Π.Δ. Δ.), θάσει τῶν προκυπτόντων ἐκ τῶν ἐπικαλουμένων καὶ προσκομιζομένων ἀποδεικτικῶν στοιχείων, δὲν ἠδυνήθη νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν, κατὰ τ' ἄνω, ἐκδηλωθεῖσαν θέλησιν τοῦ διαθέτου, λόγω τοῦ ὅτι εἰς τὰ χωρία ταῦτα, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῆς Ἀλβανίας, δὲν εἶναι ἐπιτρεπτὴ ἢ λειτουργία οἰωνδῆποτε ἑλληνικῶν σχολείων καὶ σχολῶν. Καθίσταται, μετὰ ταῦτα, πρόδηλον, ὡς ἐπισημαίνει, ἄλλως τε, καὶ ὁ ἐνώπιον τοῦ Συμβολαιογράφου Ἀθηνῶν Εὐστ. Σταθάκη ἐξετασθεὶς μάρτυς — ἐκ τῆς οἰκογενείας τοῦ διαθέτου — Κων. Ζάππας, Δικηγόρος (ὑπ' ἀρ. 14847) 20.5.1980 ἔνορκος θεβαίωσις), ὅτι οἱ ὑπὸ τοῦ εἰρημένου διαθέτου ταχθέντες ὡς ἄνω σκοποὶ δὲν δύνανται νὰ πραγματοποιηθοῦν ἐξ ὀλοκλήρου, ἐνῶ, περαιτέρω, ἐνδείκνυται, ὅπως ἐπιτραπῇ ἢ διάθεσις τῶν πρὸς τοῦτο χρηματικῶν ποσῶν πρὸς τοὺς αὐτοὺς κοινωφελεῖς σκοποὺς εἰς τὰ χωρία τῆς παραμεθορίου περιοχῆς τῆς ὑπὸ Ἑλληνικὴν κυριαρχίαν εὐρισκομένης, ὡς εὐρυτέρας τῆς ὑπὸ τοῦ διαθέτου καθοριζομένης περιοχῆς. Πρέπει νὰ προστεθῇ, ὅτι τὰ ἄνωτέρω προτείνουν ὁμοφώνως καὶ πάντα τὰ μέλη τῆς αἰτούσης Ζαππείου Ἐπιτροπῆς, εἰς τὰ ὁποῖα περιλαμβάνονται καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου (βλ. ὑπ' ἀρ. 193) 23.11.1979, πρακτικὰ συνεδριάσεως τῆς Ζαππείου Ἐπιτροπῆς). Κατ' ἀκολουθίαν τῶν προεκτεθέντων, δέον, ὅπως;

ἢ ὑπὸ κρίσιν αἴτησις γίνῃ δεκτὴ, ὡς καὶ κατ' οὐσίαν θάσιμος, κατὰ τὰ ἐν τῷ διατακτικῷ, εἰδικώτερον, ὀριζόμενα.

Δ ι ἄ τ α ὕ τ α

Δικάζον ἐπὶ τῆς αἰτήσεως, κατ' ἀντιμωλίαν τῆς αἰτούσης Ζαππείου Ἐπιτροπῆς.

Δέχεται τὴν αἴτησιν.

Βεβαίω, ὅτι, ἡ διὰ τῆς, ἀπὸ 18.1.1891, διαθήκης τοῦ ἐθνικοῦ εὐεργέτου Κων)νου Ζάππα ἐκδηλωθεῖσα θέλησις αὐτοῦ πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς λειτουργίας τῶν σχολείων καὶ σχολῶν τῶν χωρίων τῆς Βορείου Ἡπείρου Λάμποβον, Λέκλι, Δρόβιανη, Δέλβινον, Κυπαροῦ τῆς Χειμάρρας, Κάριανη, Κακόση καὶ Χουντουκοῦσι δὲν δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ καθ' ὅλοκληρίαν.

Ἐπιτρέπει εἰς τὴν αἰτούσαν Ζάππειον Ἐπιτροπὴν, ὅπως διαθέσῃ τὰ καταλειφθέντα πρὸς τοὺς αὐτοὺς κοινωφελεῖς σκοποὺς εἰς τὰ παραμεθόρια χωρία τῆς ὑπὸ Ἑλληνικὴν κυριαρχίαν τελοῦσης Ἡπείρου, ὡς εὐρυτέρα τῆς ὑπὸ τοῦ διαθέτου Κων)νου Ζάππα καθοριζομένης περιοχῆς.

Τὸ Μαυρόπουλο καὶ ἡ Καστάνιανη ἐπιδοτούμενα ἀπὸ τὸ Ζάππειο Κληροδότημα

Σὲ ἐκτέλεση τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς ἐξεδόθη ἡ ἐπομένη ἀπόφασις τοῦ Ἐπιτροπῆ Παιδείας καὶ τοῦ ἀρμοδίου Ἐπιτροπῆ τῶν Οἰκονομικῶν κ. Π. Μποκοβοῦ γιὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν Δημοτικῶν Σχολείων

Μαυρόπουλου καὶ Καστανῆς (Καστάνιανης) τοῦ Πωγωνίου.

Ἀθῆναι 3 Ἀπριλίου 1981
Ἀριθ. Πρωτ. Ζ.29)284

Α Π Ο Φ Α Σ Η

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΘΕΜΑ : Ἐπωφελεστέρα διάθεση ἐσόδων τῆς Ζαππείου Ἐπιτροπῆς.

Ἐχοντες ὑπόψη :

1. Τὶς διατάξεις: α) τῆς ἀπὸ 18.1.1891 διαθήκης τοῦ Κων)νου Ζάππα, β) τοῦ ἀρθροῦ 3 παρ. 2 τοῦ Ν. 455)76, «περὶ ἐπωφελεστέρας ἀξιοποιήσεως ἢ διαθέσεως τῶν ὑπὲρ κοινωφελούς σκοποῦ καταλειφθέντων ἢ δωρηθέντων περιουσιακῶν στοιχείων κατὰ τὸ ἀρθρον 109 παρ. 2 τοῦ Συντάγματος».

2. Τὴν 6227)1980 ἀπόφασις τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν.

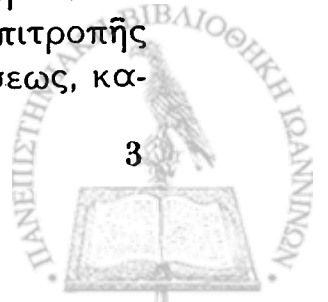
3. Τὴν Δ. 2652)66)26.5.1980 ἀπόφασις τοῦ Πρωθυπουργοῦ καὶ τοῦ Ἐπιτροπῆ Οἰκονομικῶν, «περὶ ἀναθέσεως ἀρμοδιοτήτων στοὺς Ἐπιτροπῆ Οἰκονομικῶν».

4. Τὶς 197)19.12.1980 καὶ 198)23.1.1981 πράξεις τῆς Ζαππείου Ἐπιτροπῆς.

5. Τὴν 8)27.2.1981 γνωμοδότησις τοῦ Συμβουλίου Ἐθνικῶν Κληροδοτημάτων,

Ἀ π ο φ α σ ί ζ ο υ μ ε

Ἐπιτρέπει ὅπως ἡ, κατὰ τὴν 6227)1980 ἀπόφασις τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν, ἐπωφελεστέρα διάθεση τῶν ἐσόδων τῆς Ζαππείου Ἐπιτροπῆς συντελεστῇ διὰ τῆς ἐνίσχυσεως, κα-

ΟΙ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΑΙ ΚΑΙ ΤΟ ΑΛΥΤΡΩΤΙΚΟ ΤΟΥΣ ΖΗΤΗΜΑ

**Ἐγερτήριο σάββαμα τοῦ Ἀγωνιστοῦ Ἱεράρχου Δρυϊνουπόλεως
καὶ Κονίτιος κ. Σεβαστιανοῦ ἀπὸ τὸ Μαυρόπουλο Πωγωνίου
πρὸς τὴν ἀντίπερα Δρόπολη**

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΔΡΥΪΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΠΩΓΩΝΙΑ-
ΝΗΣ ΚΑΙ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

Νύκτα Ἀναστάσεως 1981
Ἀπὸ τὸ παραμεθόριον χωρίον Μαυ-
ρόπουλον Πωγωνίου.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΟΝ ΜΗΝΥΜΑ
Τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου
Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ
Κονίτιος κ. ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΥ.

Π ρ ὀ ς
Τοὺς ὑποδούλους ἀδελφούς τῆς Β.
Ἠπίρου καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς
Ἕλληνας.

Μὲ θαθεῖαν συγκίνησιν, ἀγαπη-
τοί μου, συγκεντρωθήκαμε ἀπόψε
εἰς τὸ παραμεθόριον τοῦτο χωριὸ ἔ-
ναντι τῆς Βορείου Ἠπίρου, γνωρί-

τὰ τὴν κρίση τῆς Ζαππείου Ἐπιτρο-
πῆς, μὲ ποσὸ μέχρι πεντακοσίων χι-
λιάδων (500.000) δρχ. ἐφ' ἅπαξ τῶν
δύο Δημοτικῶν Σχολείων τῶν Κοι-
νοτήτων Μαυροπούλου καὶ Καστα-
νῆς τῆς ἐπαρχίας Πωγωνίου τοῦ
Νομοῦ Ἰωαννίνων.

Ὁ Ὑπουργὸς
Ἐθν. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων
ΑΘ. ΤΑΛΙΑΔΟΥΡΟΣ
Ὁ Ὑφυπουργὸς Οἰκονομικῶν
Π. ΜΠΟΚΟΒΟΣ

ζετε δὲ καλῶς ὅτι ἡ συγκέντρωσις
μας αὐτὴ δὲν ἔχει τουριστικὸν ἢ
ψυχαγωγικὸν χαρακτήρα. Καίτοι
τὸ γεγονός τῆς Ἀναστάσεως τοῦ
Κυρίου μας εἶναι κατ' ἐξοχὴν γε-
γονὸς χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως, ἐν
τούτοις ἡμεῖς ἤλθαμε ἐδῶ ἀπόψε
μὲ βαρεῖα καρδιά. Ἦλθαμε κοντὰ
εἰς τοὺς σκλάβους, εἰσέτι, ἀδελ-
φούς μας, διὰ νὰ συγκλαύσουμε
καὶ συνθρηνήσουμε μαζί τους. Δὲν
ἀκούτε, ἀγαπητοί μου, τοὺς θρή-
νους καὶ τοὺς ἀλαλήτους στενα-
γμούς τους; Καὶ πῶς νὰ μὴ κλαύ-
σουν οἱ δυστυχεῖς; Εἶναι Ἕλληνες,
Χριστιανοὶ Ὀρθόδοξοι ἔχουν πλου-
σίαν χριστιανικὴ καὶ ἑλληνικὴν πο-
λιτιστικὴν παράδοσιν, παρὰ ταῦτα
ὁμως ἀναγκάζονται, ἐπὶ σειράν ἐ-
τῶν, νὰ διαβιοῦν χωρὶς Χριστὸν καὶ
Ἐκκλησίαν, χωρὶς θρησκευτικὴς
καὶ ἔθνικες ἑορτές, χωρὶς Χριστού-
γεννα καὶ Πάσχα. Ναί! Καὶ φέτος,
διὰ μίαν ἀκόμη φοράν, δὲν ἔκαναν
Μ. Ἑβδομάδα καὶ δὲν θὰ ἑορτά-
σουν τὸ Πάσχα. Καὶ μόνον αὐτό ;
Τὸ χειρότερον εἶναι, ὅτι τὰ παιδιά
τους μένουσιν ἀβάπτιστα, ἀστεφάνω-
τα καὶ ἀλειτούργητα ὅσοι δὲ ἀπο-
θνήσκουν, φεύγουν ἀκήδευτοι...

Καὶ ἄλλοτε, θεβαίως, τὸ Ἕλλη-
νιστικὸν βιβλίον Ἰωαννῶν

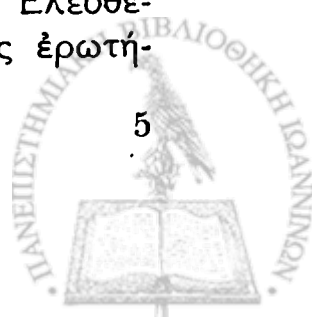
κὸν Ἔθνος ἐγνώρισε δουλείαν καὶ μάλιστα τὸν τυραννικὸ ζυγὸ τῶν Τούρκων, κάτω ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἔμεινε τετρακόσια ὀλόκληρα χρόνια. Ἀλλὰ τότε εἶχε τὴν Ἐκκλησίαν του καὶ τὴν πίστιν του· Ἔτσι ὁ ραγιαῖς, ἀπὸ τὰ Πάθη καὶ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου, πὺ ἐώρταζε κάθε χρόνο, ἀντλοῦσε δύναμιν καὶ θάρρος εἰς τὰ δεινὰ του, μὲ αὐτὴν δὲ τὴν δύναμιν τῆς πίστεως ἀνέκτησεν, ὕστερα, καὶ τὴν ἐθνικὴν του ἐλευθερίαν. Εἰς τὴν περίπτωσιν, ὅμως, τῆς Βορείου Ἡπείρου, τὸ τυραννικὸν καὶ ἄθεον καθεστῶς τοῦ Χότζα ἐκτύπησε καίρια τοὺς ἀδελφούς μας εἰς τὸ πλεόν εὐαίσθητον σημεῖον: εἰς τὴν θρησκείαν τους καὶ τὰς ἐθνικὰς τους παραδόσεις. Εἰς καμμίαν ἄλλην κομμουνιστικὴν χώραν δὲν ἔγινεν ὅ,τι γίνεται σήμερα εἰς τὴν Βόρειον Ἡπειρον, ὅπου ἐκλείσθησαν οἱ Ἱεροὶ Ναοὶ καὶ ἀπεσχηματίσθησαν ὅλοι οἱ κληρικοί. Τοιοῦτοτρόπως, διὰ τὰς 400.000 χριστιανῶν ὀρθοδόξων δὲν ὑπάρχει οὔτε ἕνας ἐπίσκοπος, οὔτε ἕνας ἱερεὺς, οὔτε ἕνας ναός. Σατανικὴ προσπάθεια, διὰ τῆς ὁποίας ἐπιχειρεῖται συστηματικὰ ὁ πλήρης ἀφελληνισμὸς καὶ ἀποχριστιανισμὸς τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ χώρου καὶ τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων, πὺ ζοῦν ἐκεῖ.

Πῶς, λοιπόν, νὰ μὴ κλαύσουν καὶ νὰ μὴ θρηνήσουν οἱ σκλάβοι ἀδελφοί μας, διὰ τὴν συμφορὰν πὺ τοὺς εὐρῆκε; Περνοῦν ἕνα ἀκόμη Πάσχα χωρὶς καμπάνες, χωρὶς Θεία Κοινωνία, χωρὶς τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη». Δι' αὐτὸ, εἶπαμε, ἤλθαμε καὶ

ἡμεῖς ἀπόψε ἐδῶ, κοντὰ τους, διὰ νὰ κλαύσουμε μαζί τους καὶ νὰ συμμερισθοῦμε τὴν ὀδύνη τους. Καὶ ἐπὶ πλεόν, διὰ νὰ ἀπευθύνουμε ἀπὸ τῆς ἀκριτικῆς αὐτῆς ἐπάλξεως τὴν ἔντονον διαμαρτυρίαν μας, καὶ νὰ ἐκφράσουμε τὴν ἱερὰν ἀγανάκτησιν μας πρὸς ὄλους ἐκείνους τοὺς «μεγάλους» καὶ «ἰσχυροὺς», οἱ ὁποῖοι ἐδημιούργησαν τὸ δράμα τῆς Βορ. Ἡπείρου καὶ οἱ ὁποῖοι — καίτοι χριστιανοὶ — ἀνέχονται, δυστυχῶς, μέχρι σήμερον τὴν διαπραχθεῖσαν ἀδικίαν καὶ θεῶνται ἀπαθῶς τὸν στραγγαλισμὸν καὶ αὐτῶν τῶν στοιχειωδῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τοῦ εὐγενοῦς καὶ ὀρθοδόξου χριστιανικοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ λαοῦ. Καὶ νὰ τονίσουμε, ὅτι ἡ κατάφωρος ἀδικία εἰς θάρος τῆς Βορείου Ἡπείρου ἀποτελεῖ στίγμα καὶ ὄνειδος κατὰ τοῦ λεγομένου συγχρόνου πολιτισμοῦ.

Πρὸς τοὺς «ἐκεῖθεν» τῶν συρματοπλέγμάτων καὶ πρὸς τοὺς «ἐντεῦθεν» Ἑλληνας καὶ τὸν Ἑλληνόφωνον Ὑφυπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν...

Ὅμως, ὡς Ἱεράρχης τῆς ἀκριτικῆς αὐτῆς Μητροπόλεως, τῆς ὁποίας τὸ μέγιστον μέρος εὐρίσκεται πίσω ἀπὸ τὰ συρματοπλέγματα τοῦ Ἐμβέρ Χότζα, αἰσθανόμεθα τὴν ἀνάγκην νὰ ἀπευθυνθοῦμε καὶ πρὸς ὄλους τοὺς Ἑλληνας τῆς Ἐλευθέρας Πατρίδος καὶ νὰ τοὺς ἐρωτή-

σουμε, ἐν ὀδύνη ψυχῆς καὶ συνοχῇ καρδίας: Ἀδελφοὶ Ἕλληνες, ποῦ κατακλύζετε ἀπόψε τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς καὶ ψάλλετε τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» καὶ χαίρεσθε μὲ τὰς οἰκογενείας σας, συγκινεῖσθε ἀπὸ τὸ δρᾶμα τῶν ὑποδουλῶν ἀδελφῶν μας; Καὶ ἂν καὶ σεῖς καὶ ὄλοι μας συγκινούμεθα, τότε τί κάνομεν δι' αὐτούς; Ἐπὶ ἓνα καὶ πλέον ἔτος ἡ Κυβέρνησις καὶ ὁ λαὸς τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἦσαν ἀνάστατοι διὰ τοὺς πενήντα ὀμήρους, ποῦ ἐκρατοῦντο εἰς τὴν Περσίαν, καὶ ἐκίνησαν γῆν καὶ οὐρανὸν διαμαρτυρόμενοι ἐντόνως παντοῦ, ἕως ὅτου ἐπέτυχαν τὴν ἀπελευθέρωσίν τους. Ἀλλ' ἐδῶ δὲν ἔχομεν 50 ὀμήρους, ἔχομεν 400 000 ἀδελφούς μας, ποῦ ζοῦν σκλάβοι ὑπὸ ἀπανθρώπους συνθήκας ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν. Τί, λοιπόν, κάνομεν ἡμεῖς, οἱ ἐλεύθεροι Ἕλληνες, δι' αὐτούς;

Δυστυχῶς, τοὺς ἐγκαταλείψαμε καὶ τοὺς ἐλησμονήσαμε. Θέλετε ἀπόδειξιν; Ἰδοὺ! Ποῦ καὶ ποῖαι εἶναι, ἀγαπητοί μου, αἱ ἐπίσημοι καὶ ἔντονοι διαμαρτυρίαι ὑπὲρ αὐτῶν πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν; Ποῦ εἶναι ἀκόμη — θὰ τὸ εἶπω μὲ πόνον — ἡ φωνὴ τῆς Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία εἰς τοιαύτας περιπτώσεις, ἦτο ἡ προμαχοῦσα τῶν δικαίων τοῦ Γένους; Ποῦ εἶναι ἡ πνευματικὴ ἡγεσία — τὰ Ἀνώτατα Ἰδρύματα καὶ Ἐκπαιδευτήρια — ποῦ εἶναι οἱ πολυπληθεῖς ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Σύλλογοι καὶ Συνομοσπονδία, διὰ νὰ καταγγείλουν εἰς τοὺς παγκοσμί-

ους Ὄργανισμοὺς τὸ ἔγκλημα ποῦ διαπράττεται κατὰ τῶν Βορειοηπειρωτῶν, ἀπὸ τοὺς ὁποίους στεροῦν τὸ δικαίωμα νὰ λατρεύουν ἐλεύθερα τὸν Θεόν; Ἄρα γε ὑπάρχει μεγαλύτερον ἔγκλημα ἀπὸ αὐτό; Ποῦ, ἐπίσης, εἶναι ἡ πολιτικὴ ἡγεσία, διὰ νὰ προβῆ εἰς ἔντονα διπλωματικὰ διαθήματα; Καὶ διὰ νὰ μὴ μακρυγοροῦμε, ποῦ εἶναι τὰ Ἑλληνικὰ νεῖατα, τὰ ὁποῖα εἰς τὸ παρελθὸν ἐφλογίζοντο ἀπὸ τὰ ἔθνικὰ ἰδανικά; Ὄργανώνουν, θεβαίως, καὶ σήμερον πορείας καὶ ἐκφράζουν διαμαρτυρίας καὶ διεκδικοῦν ἀνθρώπινα δικαιώματα, ἀλλὰ δικαιώματα ποῦ ἀφοροῦν ξένους λαοὺς καὶ ἄλλα ἔθνη. Διατί δὲν ξεσηκώνονται διὰ τὴν Βόρειον Ἠπειρον; Διατί οὔτε μία φοιτητικὴ πορεία διαμαρτυρίας διὰ τοὺς σκλάβους ἀδελφούς μας; Διατί οἱ Ἀλβανοὶ διεκδικοῦν τὰ δικαιώματά τους εἰς τὸ γνωστὸν Κοσσυφοπέδιον, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται εἰς τὴν ἐπικράτειαν τῆς Γιουγκοσλαβίας, ἐνῶ ἡμεῖς ἀποφεύγομεν καὶ αὐτὰς τὰς εἰρηνικὰς διαμαρτυρίας;

Ἀδελφοὶ Ἕλληνες!

Νομίζομεν ὅτι εἶναι καιρὸς νὰ λύσουμε τὴν ἔνοχον σιωπὴν μας. ἔχομε χρέος χριστιανικὸν καὶ ἔθνικὸν νὰ ἐγερθοῦμε ἐκ τῆς ραστώνης τοῦ εὐδαιμονισμοῦ μας καὶ νὰ ἀπειθνοῦμε ὅπου δεῖ, διὰ νὰ καταγγείλομε ἀνευ ἀναβολῆς τοὺς διωγμοὺς καὶ τὰς καταπιέσεις τοῦ ἄλβανικοῦ καθεστῶτος, καὶ νὰ ἀπαιτήσουμε πάραυτα τὸν σεβασμὸν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τῶν 400.

ἄλλοι ὑποδούλων Βορειοηπειρωτῶν. Ἐάν συνεχίσωμεν τὴν σιωπὴν, τότε θὰ εἴμεθα ἔνοχοι ἔναντι τῶν γενναίων προγόνων μας, οἱ ὅποιοι ἐθυσίασθησαν διὰ νὰ ζοῦμε τώρα ἡμεῖς ἐλεύθεροι.

Ἄλλ' ἀπόψε ἦλθαμε ἐδῶ, διὰ νὰ ἀπευθύνουμε καὶ πρὸς τοὺς ὑποδούλους ἀδελφούς μας μῆνυμα ἐλπίδος, πὺ τὸ ἀντλοῦμε ἀπὸ τὸν Σταυρὸν καὶ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου μας. Διότι ἀκραδάντως πιστεύουμε, ὅτι ὅπως τὰ Πάθη τοῦ Κυρίου τὰ διεδέχθη ἡ νίκη καὶ ὁ θρίαμβος τῆς Ἀναστάσεως, ἔτσι καὶ τὸ δράμα τῆς Βορείου Ἡπείρου θὰ τὸ διαδεχθῆ — μὲ τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Κυρίου τῶν Δυνάμεων — ἡ Ἀνάστασις. Αὕτη, ἄλλως τε, εἶναι ἡ πεῖρα τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας.

Ἀδελφοί μας Βορειοηπειρωτῶται! Μὴ ἀποκάμνετε καὶ μὴ λυγίζετε. Σᾶς ἔκλεισαν τοὺς ναούς; Σεῖς, κρατῆστε θαθεῖα εἰς τὴν ψυχὴν σας καὶ εἰς τὴν ψυχὴν τῶν παιδιῶν σας τὴν πίστιν πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Μὴ λησμονῆτε ποτέ, ὅτι εἴσθε Ἕλληνες, ἀπόγονοι ἡρώων Ἑλλήνων καὶ ὄχι «Ἑλληνόφωνοι Ἀλβανοί», ὅπως δυστυχῶς, ἐτόλμησε προσφάτως καὶ ἐξεστόμισεν ἀπὸ τοῦ θήματος τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς Ὑφυπουργὸς Ἐξωτερικῶν τῆς Πατρίδος μας! Εἴσθε Ἕλληνες καὶ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί. Κρατῆστε τὰ αὐτὰ ὡς κόρην ὀφθαλ

μοῦ καὶ ἐστὲ θέβαιοι, ὅτι «θὰ ἔλθῃ τὸ ποθούμενον» καὶ διὰ σᾶς, ὅπως τὸ ἔλεγεν ὁ Ἐθναπόστολος Ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός, τοῦ ὁποίου τὰ μαρτυρικὰ λείψανα εὐρίσκονται ὡς πολῦτιμος θησαυρὸς εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς Βορείου Ἡπείρου.

Ἡμεῖς ὅλοι, ὅσοι ἦλθαμε ἀπόψε ἐδῶ, ἀλλὰ καὶ ὀλόκληρος ὁ ἀγνὸς Ἑλληνικὸς Λαὸς θὰ εἴμεθα κοντὰ σας. Θὰ προσευχώμεθα θερμὰ ἡμέραν καὶ νύκτα διὰ σᾶς. Καὶ δὲν θὰ ἡσυχάσουμε, ἕως ὅτου δοῦμε τὴν πραγματοποιήσιν τῶν ἰδικῶν σας, ἀλλὰ καὶ τῶν ἰδικῶν μας κοινῶν πόθων, πὺ δὲν εἶναι καὶ δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἄλλοι ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἔνωσίν σας μὲ τὴν Μητέρα Ἑλλάδα.

Εἴθε ὁ Ἀναστάς Κύριος νὰ συντάμη τὸν χρόνον τῆς δοκιμασίας σας. Εἴθε νὰ φέρῃ Ἐκεῖνος τὴν ποθεινὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ πέσουν τὰ συρματοπλέγματα, θὰ ἀνοίξουν οἱ κλεισμένοι ναοί σας, θὰ ξεδιπλωθοῦν οἱ Ἑλληνικὲς Σημαῖες, οἱ καμπάνες θὰ κτυπήσουν καὶ ἡμεῖς, ὅλοι μαζί, θὰ ψάλουμε ἐν χαρᾷ καὶ ἀγαλλιᾶσει τὸν νικητήριον παιᾶνα:

Χριστὸς Ἀνέστη! Καὶ ἡ Βόρειος Ἡπειρος ἈΝΕΣΤΗ! Ἀμήν.

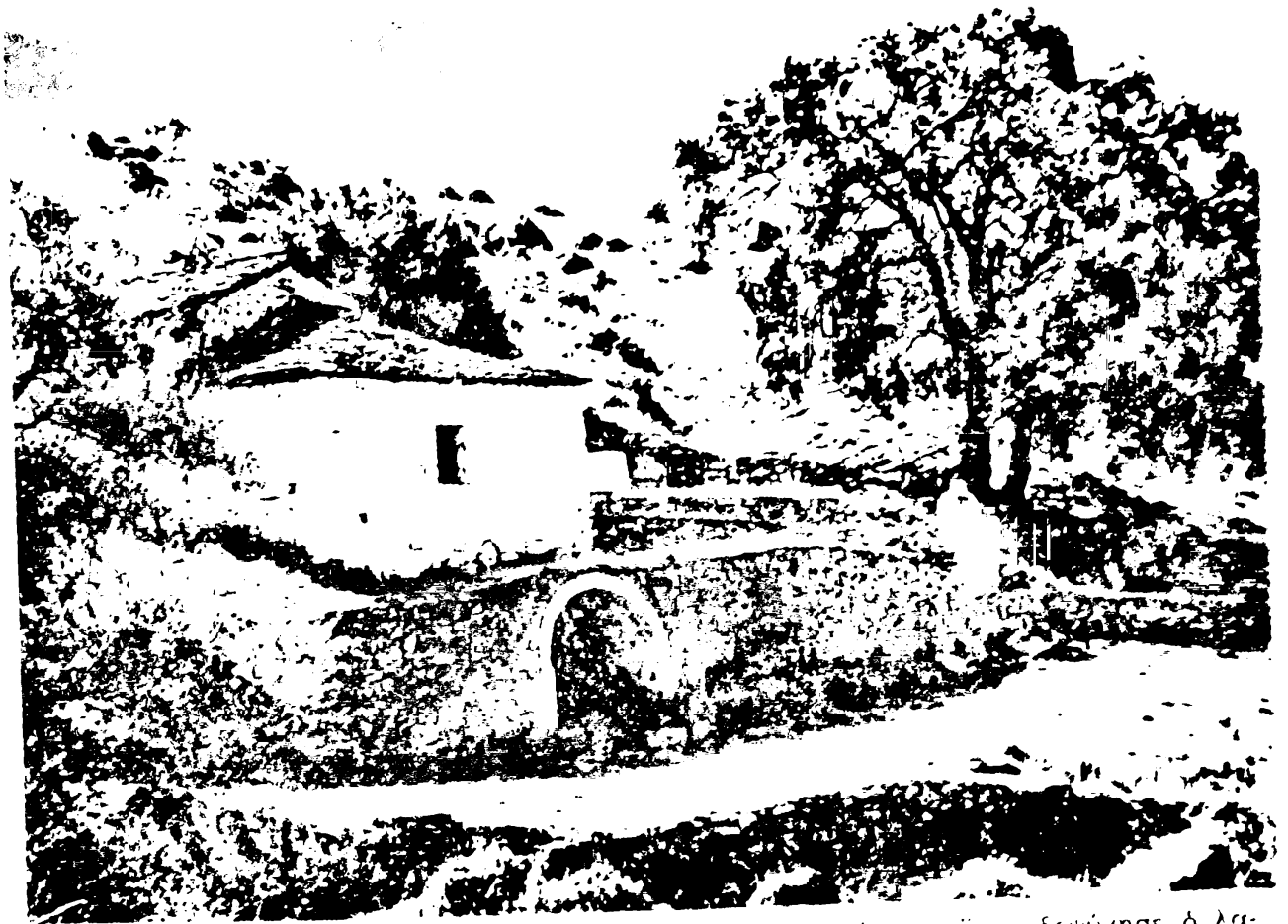
Ὁ Μητροπολίτης

† Ὁ Δρυϊνουπόλεως

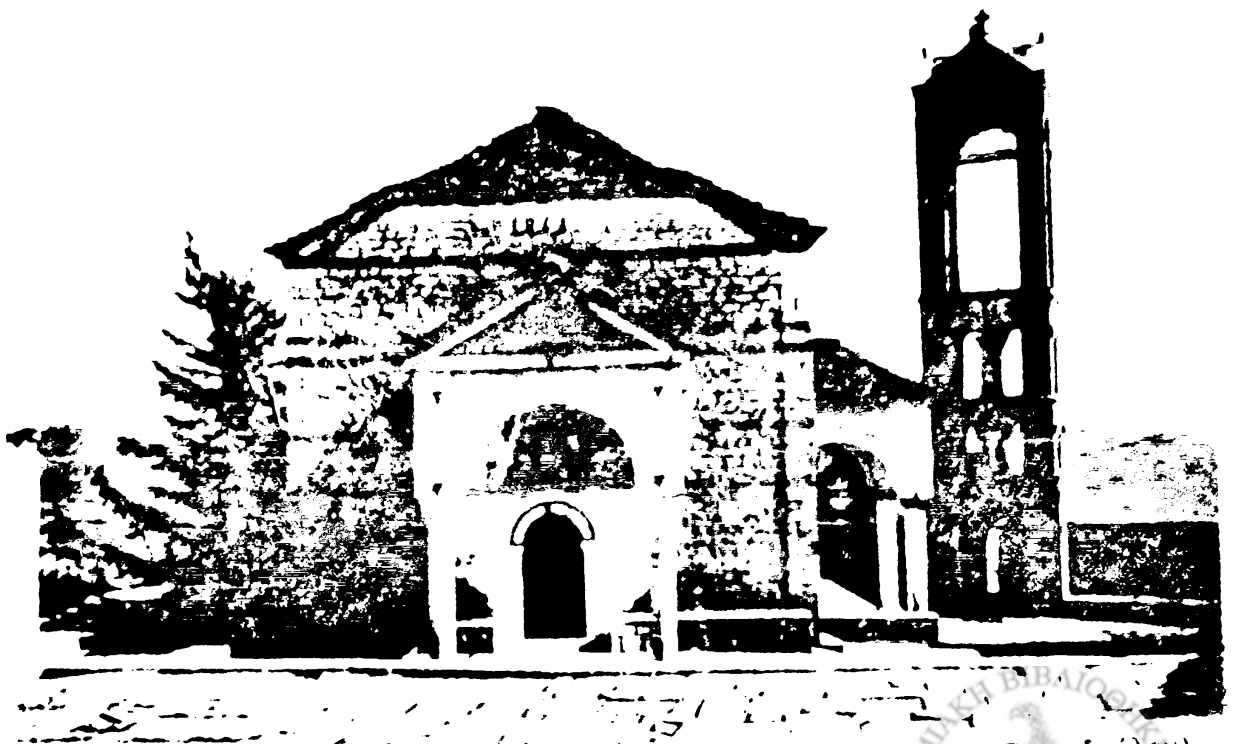
ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ

Η Π Ε Ι Ρ Ω Τ Ι Κ Η Π Ι Ν Α Κ Ο Θ Η Κ Η

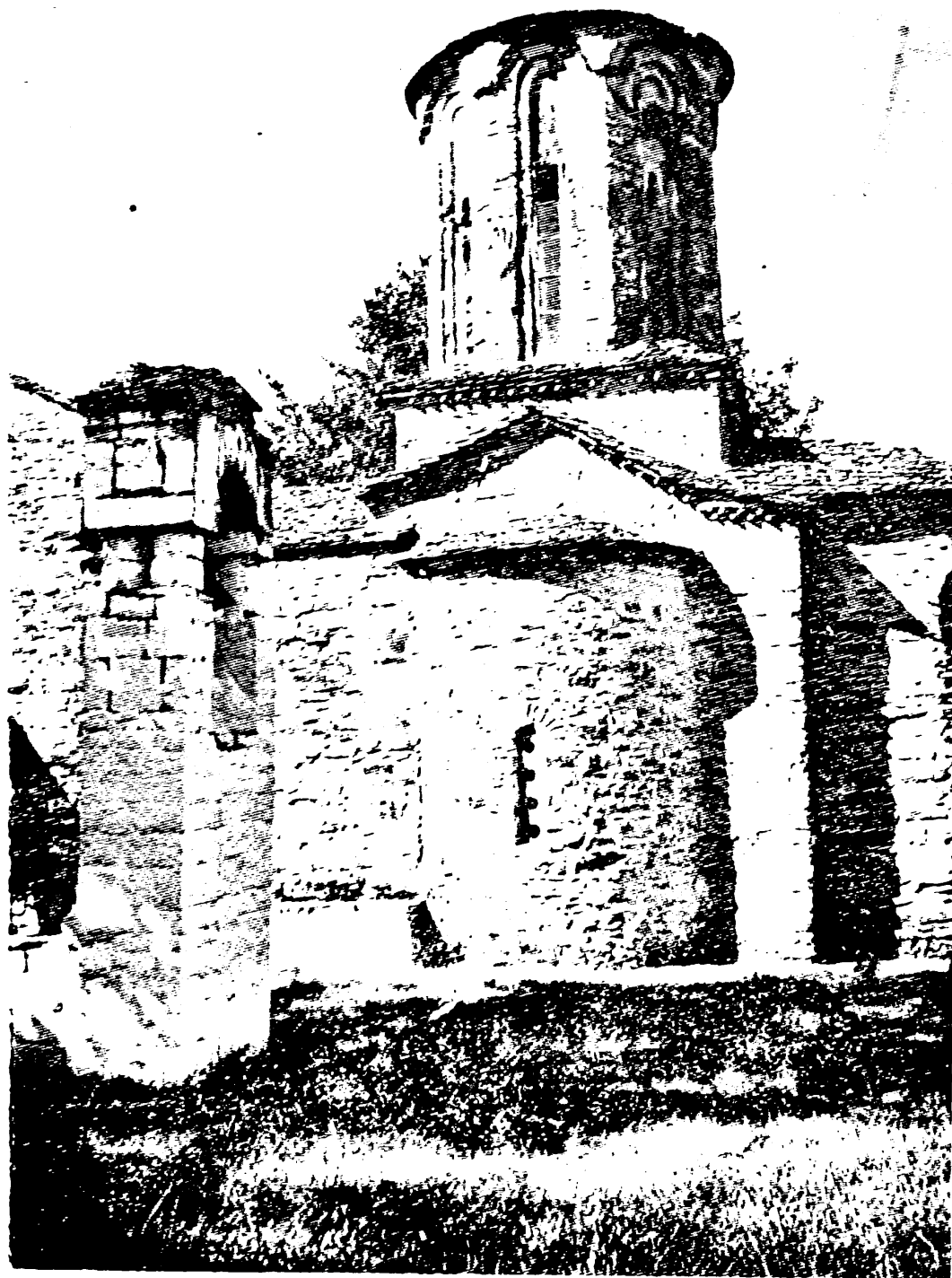
Ἄριθ. 164. — Τὸ ἐκκλησάκι Ἁγίας Παρασκευῆς Δρίσκου, ὅπου ξεψύγησε ὁ λα-
θωμένος Μασίλης. (Ἄρχ. Ἄπ. Βερτοδούλου)

Ἄριθ. 165. — Μονὴ Ῥωμανοῦ.

(Ἄρχ. Ἄπ. Βερτοδούλου)

Ἄριθ. 166. — Βυζαντινὸς Ναὸς Μολυβδοσκεπάστου.
(Ἄρχ. Ἄπ. Βερτοδούλου)

Η ΒΙΡΓΙΝΙΑ ΤΣΟΥΔΕΡΟΥ

ἔρωτᾶ τὸν κ. Ὑπουργὸ τῶν Ἐξωτερικῶν

Ἀπὸ καιρὸ ὑπάρχουν σοβαρότατες κατηγορίες, ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς πληθυσμὸς τῆς Βορείου Ἡπείρου εἶναι θύμα ἀπανθρώπου διωγμοῦ ἀπὸ τὶς Ἀλβανικὲς Ἀρχές. Τώρα μὲ τὴ πρωτοβουλία τῶν Βορειοηπειρωτικῶν Σωματείων τῶν ΗΠΑ, ἦλθαν καὶ ἄλλες νέες συγκεκριμένες καταγγελίες. Συνδέονται μάλιστα μὲ ἓνα χάρτη Ἀλβανικοῦ περιοδικοῦ ποὺ ἀποκαλύπτει ἐνδεχόμενες ὀρέξεις τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως σὲ θάρος τῆς Ἑλλάδος. (Βλέπε ἄρθρο καὶ χάρτη ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 3.6.81). Ἔπρεπε πάλι ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία ν' ἀρχίσει τὴ δημόσια ἀποκάλυψη γεγονότων ποὺ γνωρίζαμε ὅλοι ἀπὸ καιρὸ.

Ἡ Κυβέρνηση ἐπιμένει νὰ ἐθελουτυφλεῖ. Τὸ σκεπτικὸ πάντα εἶναι ἡ ἐπιθυμία ἀνάπτυξης καλῶν σχέσεων μὲ τὴ γείτονα. Καὶ ἐνῶ δὲν εἶναι ἐξ ἴσου βέβαιον ὅτι ὄχι μόνον δὲν ἐπιτρέπεται νὰ παραγνωρίζεται ἡ εὐθύνη μας γιὰ τὴν ἀσφάλεια τῶν ὁμογενῶν μας στὴν ἱστορικὴ Β. Ἡπειρο, πρόσφατα ποτισμένης μὲ τὸ σῖμα τῶν νέων μας, ἀλλὰ ἡ ὑποχωρητικότητα (ποὺ κατὰ τὴν Κυβέρνηση λέγεται διπλωματικότητα), παρεξηγεῖται ἀπὸ τοὺς ἐπεκτατικούς γείτονες σὰν ἀδυναμία.

Ἐρωτᾶται ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν:

1. Ἐὰν ἐγίναν διαθήματα γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῶν φυλακισμέ-

νων καὶ ἐξορίστων Ἑλλήνων τῆς Β. Ἡπείρου.

2. Ἐὰν ἐγίναν διαθήματα διαμαρτυρίας γιὰ τὰ μέτρα ποὺ καταπατοῦν βασικὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα ὅπως τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς τοῦ τόπου κατοικίας, ἀνεξιθρησκείας, ἐλευθερίας ἐκμάθησης τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας κλπ.

3. Ἐὰν ποτὲ προσφύγαμε σὲ διεθνεῖς ὀργανισμοὺς ὅπως ΟΗΕ, ΟΥΝΕΣΚΟ, Διεθνὴς Ἀμνηστία καὶ ἐὰν ἐγίναν διαμαρτυρίες γιὰ τὴν τελευταία ἀπαράδεκτη πράξη κυκλοφορίας χάρτη ὅπου μετονομάζεται ἡ Ἑλληνικὴ Ἡπειρος σὲ «Ἀλβανικὴ Τσαμουριά».

ΒΙΡΓΙΝΙΑ ΤΣΟΥΔΕΡΟΥ
Βουλευτὴς ΚΟ.ΔΗ.ΣΟ.

ΟΙ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡῶΤΑΙ ΒΟΣΤΩΝΗΣ

Οἱ Βορειοηπειρῶται τῆς Βοστώνης διὰ τοῦ Συλλόγου τους «NORTHERN EPIRUS», ἀπερῆθησαν πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος κ. Κων. Μητσοτάκη τὸ ἐπόμενον ἔγγραφον διαμαρτυρίας:

Π ρ ὀ ς

Τὴν Α.Ε. Ὑπουργὸν Ἐξωτερικῶν τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος κ. Κων)νον Μητσοτάκη.

Ἐξοχώτατε,
Ἐπὶ τῇ ἐλεύσει σας ἐν Βοστώνῃ

σᾶς εὐχόμεθα τὸ ὥς εὖ παρέστηκε καὶ σᾶς ὑπενθυμίζομεν τὴν τραγωδία τῶν ἐν τῇ ἀλυτρώτῳ Βορείῳ Ἡπειρῷ ἀδελφῶν ἡμῶν. Εἰς τὴν Βόρειον Ἡπειρον, ὡς γνωστόν, διαθι-
οῦν ἔτι καὶ σήμερον ὑπὸ ἀθλίας συνθήκας ἄνω τῶν 400.000 ἔκραιφνεῖς Ἕλληνες. Καίτοι ἡ Β. Ἡπειρος ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων ἦτο ἀναπόσπαστον τμῆμα τῆς ἐνιαίας Ἡπέρου, τουτέστιν τῆς μητρὸς Ἑλλάδος, καὶ τετράκις ἀπηλευθερώθη κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ λήγοντος αἰῶνος, ἔνθα καὶ οἱ γενναῖοι Κρήτες ἔχυσαν ἄφθονον αἷμα εἰς τὰ ἔδάφη αὐτῆς, σήμερον κατακρατεῖται θιαίως ὑπὸ τῶν Ἀλβανῶν, οἵτινες στεροῦν καὶ τὰ πλεόν στοιχειώδη ἀνθρώπινα δικαιώματα τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Χιλιάδες Ἕλληνες πατριῶται βασανίζονται εἰς τὰς ἀπανθρώπους φυλακάς, καὶ χιλιάδες Ἑλληνικαὶ οἰκογένειαι ἀργοπεθαίνουν εἰς τὰ διάσπαρτα ἀνὰ τὴν Ἀλβανίαν στρατόπεδα καταναγκαστικῶν ἔργων. Ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις ἐμείωσεν αὐθαιρέτως τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα, ἃ ἦνθιζον ἐπὶ χιλιετηρίδας δαπάναις τῶν Βορειοηπειρωτῶν. Ἀπὸ τοῦ ἔτους δὲ 1967 ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις κατήργησε διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου τὴν θρησκείαν καὶ εἶ τις θεαθῆ κάμνων τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ ἢ θεωρῶν ἑαυτὸν Ἕλληνα συλλαμβάνεται αὐθωρεῖ ἀπὸ τὰ μυστικὰ ὄργανα τῆς τρομερᾶς ἀλβανικῆς ἀσφαλείας (SIGURIM) καὶ ρίπτεται εἰς τὰ κάτεργα. Ἡμᾶς δὲ τοὺς ἀνὰ τὸν κόσμον μυριάδας διαφυ-

γόντας, οὐ μόνον δὲν μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ ἐπισκεφθῶμεν τοὺς ἐκεῖ ἐγκλωβισμένους συγγενεῖς ἡμῶν καὶ νὰ προσκυνήσωμεν τοὺς τάφους τῶν νεκρῶν μας, ἀλλὰ μᾶς ἀπαγορεύουν καὶ αὐτὴν τὴν ἀλληλογραφίαν, ὃ τυγχάνει πρωτάκουστον εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος.

Διερωτώμεθα: μέχρι πότε ἡ μήτηρ Ἑλλάς θ' ἀντικρύζη τὸ δράμα τῶν τέκνων αὐτῆς χωρὶς κἂν νὰ συγκινηθῆται;

Ἐξοχώτατε, ἡμεῖς, ὅστις χειρίζεσθε τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τῆς Ἑλλάδος, ὀφείλετε νὰ καταγγείλητε τὴν ἀλβανικὴν Κυβέρνησιν εἰς τοὺς διεθνεῖς ὀργανισμοὺς καὶ νὰ πιέσητε αὐτὴν ἵνα σεβασθῆ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ Ἑλληνισμοῦ, Ἡ ἀλβανικὴ αὐθαιρεσία προσβάλλει ὀλόκληρον τὸν Ἑλληνισμὸν καὶ τὴν πεπολιτισμένην ἀνθρωπότητα.

Ἐν Βοστώνῃ τῇ 30.9.1980
Διὰ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον
τοῦ Συλλόγου
Ὁ Πρόεδρος
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΥΡΑΝΗΣ
Ὁ Γραμματεὺς
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΝΤΙΝΗΣ

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ οἱ κύριοι Ἀναγνώσται νὰ μᾶς γνωστοποιοῦν τὴ νέα τους διεύθυνση.

ΘΡΥΨΑΛΑ ΠΑΤΡΙΚΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

Τοῦ ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ,

Ἡ Ἠπειρος στὴ διάκριση τῶν ἠποστῶν

Οἱ ἀγάδες πηγαίνοντας γιὰ τὰ τσιφλίκια τους κρεμοῦσαν ἐπιδεικτικὰ τὴν κάμα τους γιὰ τρομοκρατία τῶν τσιφτσίδων (γεωργῶν). Οἱ φτωχοὶ γεωργοὶ ἂν εἶχαν καμμιά οἰκονομία τὴν κρύβαν στὶς τρύπες. Οὔτε ἡ φαμίλια τους δὲν ἤξερε, ποῦ τίς θάζαν. Ὁ ραγιαῖς φοβόταν νὰ δείξει καὶ πορτοφόλι.

Ἀκόμη κρατάει ἡ συνήθεια στὶς συναλλαγές δυὸ ἀνθρώπων, ἐκεῖνος ποῦ πληρώνει νὰ κάνει μιὰ κίνηση ἀποκρύψεως τοῦ περιεχομένου τοῦ πορτοφολιοῦ του.

Δὲν περνοῦσε νύχτα νὰ μὴ ἀκουσθεῖ μιὰ ληστεία. Μὲ λοστοὺς ἀνοῖγαν τίς πόρτες τῶν μεγάλων σπιτιῶν οἱ Λιάμπιδες. Ἀφοῦ ἔκαναν μιὰ τρύπα στὸ κάτω μέρος τῆς ἐξώθυρας, ὥσπου νὰ χωρέσει ἓνας ἀνθρώπος, ἔχωναν πρῶτα ἓνα μαξιλάρι γιὰ νὰ ἰδοῦν τὴν ἀντίδραση ἀπὸ τοὺς ἐνοίκους. Ἄν ἀφουγκράζονταν ἡσυχία, τότε ἔκαναν τὸ μεγάλο γιουρούσι.

Οἱ κάτοικοι μέσα ἀπὸ τίς πόρτες τῶν σπιτιῶν κρεμοῦσαν κουδούνια κι αὐτὰ μὲ τὸ τράνταγμα τῆς πόρτας κουδούνιζαν καὶ εἰδοποιοῦσαν

τοὺς κοιμισμένους ἐνοίκους. Ἀλλὰ ποῖός νὰ ἀντισταθεῖ στὴν ὀπλισμένη λαίλαπα; Ποῖός νὰ προσφέρει βοήθεια; Σπάνισ γλυτῶναν τὰ λεφτά, ποῦ θάζαν στὶς ἄγιες εἰκόνες, πίσω ἀπὸ τὰ στεφάνια τὰ πλεγμένα μὲ τὸν ἀμάραντο.

Ὁ συνηθέστερος τρόπος προφυλάξεως ἦταν νὰ κάνουν τὸν ληστή... προστάτη. Αὐτὸ γινόταν σὲ εὐρεῖα κλίμακα στὴ Ζαγοριά, στὸ Παληοπωγῶνι, στὴ Λιουντζουριά. Οἱ πιὸ φημισμένοι ἀρχηγοὶ συμμοριῶν γινόταν κεμπόρ, ντεουντερτζίδες, μπεξίδες.

Οἱ Λιάμπιδες δὲν πατοῦσαν τὸ ψωμί, ποῦ τρῶγαν. Ἦταν μπεσαλίδες. Τὸ χρῆμα λοιπὸν καὶ τὸ τρομερό τους ὄνομα ἐφύλαγε τὰ ἑλληνικά χωριά.

Καὶ κάτι ἄλλο! Τὸ κόκκινο αὐγὸ δῶρο, στὸν ἀγά, ἡ γαλιφιά, ἡ ἐξυπνάδα κατῶρθωσαν στοὺς σίφουνες, ποῦ περάσανε, νὰ διατηρήσουν τὴ ζωὴ, τὴ γλῶσσα καὶ τὴ θρησκεία οἱ ραγιαῖδες. Θυμίζουμε ἐδῶ τὰ λόγια τῶν Τούρκων γερόντων, ποῦ εἶχαν μαζευτεῖ στὸ τζαμί τοῦ Ἀργυροκάστρου καὶ ἐσχεδιάζαν νὰ κάνουν μποῦκοτάζ κατὰ τῶν χριστιανικῶν καταστημάτων. Μετὰ τὴν κήρυξη τοῦ Ἑλληνοτουρκικοῦ πολέμου τοῦ 1912.

—Μὰ ἂν κάνουν κι αὐτοὶ μποῦκοτάζ; Ἡ συγκέντρωση διαλύθηκε καὶ οἱ Τούρκοι ἔφυγαν μὲ τὸ κεφάλι κατεβασμένο.

Ἡ περίοδος τῆς τουρκοκρατίας σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα, μὰ ἰδιαίτερα στὴν Ἠπειρο, ἦταν περίοδος τοῦ τρόμου.

Ἄσφαλεια ἢ Ἠπειρος ἐγνώρισε μόνο στὴν ἐποχὴ τοῦ Ἀλῆ Πασιᾶ, τότε πού ὁ πιστικὸς ἄφηνε τὰ πρόβατα ἀφύλαγα, γιατί τοῦ τὰ φύλαγε ὁ Ἀλῆ Πασιᾶς.

Ὅταν ἡ συγκεντρωτικὴ ἐξουσία τοῦ Ἀλῆ Τεπελενλῆ κατέρρευσε, σήκωσαν τὰ κεφάλια τους οἱ διάφοροι τοπάρχες.

Ὁ Ψαλίδας γιὰ τὴν ἀνοστεία

Ὁ Ψαλίδας στὴ Γεωγραφία του δίνει ἀρκετὲς πληροφορίες.

«Οἱ μ π έ η δ ε ς τ ῆ ς Κ λ ε ι σ ο ὄ ρ α ς, ὅπου ἦταν οἱ ἄρπαγες καὶ φθορεῖς τῆς κοινῆς ἡσυχίας.

«Φράσαρη, ὅπου ἔχει πολλὰ σπίτια παλαιῶν πασιᾶδων οἱ ὁποῖοι στάθηκαν ἀντὶς διοικηταῖς φθορεῖς τῆς Βοσκόπολης».

«Οἱ Κ ο λ ο ν ι ᾶ τ ε ς ἐστάθηκαν ξακουστοὶ ὡς τοιχορῦχοι, ἦγουν κλέφτες τῆς νυκτός, ὅπου τρυποῦσαν τὰ σπίτια τοῦ κόσμου καὶ τοὺς ἔκλεφταν».

«Ἡ περιοχή Ζαγοριᾶ κανένα ἀξιόλογο χωριὸ δὲν ἔχει ἔξω ἀπὸ τὸ Μ α λ έ σ ο θ ο, ὅπου ἦταν κλεφτοχῶρι, τὸ ὁποῖον τὸ κατεσκόρπισε καὶ τὸ κατεχάλασε διὰ τὴν ἡσυχίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ὁ Ἀλῆ Πασιᾶς».

Καὶ ὁ Λαμπρίδης γιὰ τοὺς ραγια-

δες - Ἠπειρώτες: «...διὰ ν' ἀποκτήσουν ἀσφάλειαν ὑπεβάλλοντο εἰς τὴν προστασίαν τῶν μπαμπάδων τῶν τεκέδων ἢ ἰσχυρῶν φυλάρχων. Ἡ προστασία ἄρχεται ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ ΙΖ' αἰῶνος» (Ἀλῆς Τεπελενλῆς Ι. Λαμπρίδης σελ. 9).

Ὁ Μπαϊράμης ἀπὸ τὸ Πλεσσάτι ἔφερνε στὸ Ἀργυρέκαστρο τακτικὰ ξύλα. Κλέφτης διάσημος ὁ ἴδιος ἀφοῦ πουλοῦσε τὰ ξύλα του, δὲν ἀποχωρίζονταν τὸ μουλάρι του, μὰ τὸ ἔσερνε ἀπὸ μαγαζὶ σὲ μαγαζὶ, ὅπου ἦταν ἀνάγκη νὰ ψωνίσει βασιτώντας τὸ ἀπὸ τὸ καπίστρι. Φοβόταν νὰ τὸ ἀφήσει σὲ χάνι γιὰ νὰ μὴ τοῦ τὸ κλέψουν!

Ὅποιοι ἔκοβε ἢ πάλαι, τῶλεγε ἢ καρδιά του ἔβγαине στὸ κλαρὶ ἀψηφώντας κάθε ἐξουσία, κλέφτης, ζορμπᾶς (ἄρπαγας) χαϊντούτης (ληστής).

Ἡ δικαιολογία τῶν Λιάμπιδων γιὰ τὶς πράξεις τους ἦταν πρόχειρη :

—Δὲν εἴμεστε κακοί. Γκούρι θὰτ = ὁ τόπος μας εἶναι ξερὸ λιθάρι.

Ὅταν βρισκανε ἀντίσταση τὸ ρίχναν στὸ ἀστεῖο.

—Πὲρ σιακᾶ = Γιὰ ἀστεῖο.

Καραμουρατιὰ παλιότερα κι ἔπειτα νέα φυντάνια : Τάσιο Φετάνης, Χαμίτ Γκούγκας, Σάκιο Λάππας καὶ στὰ τελευταῖα ὁ Μέρο Λιάμτσες. Τῆς Λιαμπουριᾶς φύτρες γυρίζαν μέρα μεσημέρι κάτω ἀπὸ τὴ μύτη τῆς ἐξουσίας, ὀπλισμένοι σὰν ἀστακοὶ μὲ τὰ φυσεκλίκια τους χιαστί, μαῦροι στὴ βρῶμα καὶ τὴ μουντζούρα, σκορπώντας τὸν τρόπο.

Σέρναν μαζί τους ένα σακκι χῶμα ἀπὸ νεοσκαμμένο τάφο. Τὸ χῶμα αὐτὸ τὸ σκόρπιζαν τῆ νύχτα στὰ σπίτια τῶν ἀνθρώπων, πού κοιμόταν καὶ πού ἐπιχειροῦσαν νὰ κλέψουν. Ἐπίστευαν ὅτι προκαλοῦσαν λήθαργο.

Ἡ Ἐξουσία ἀνίσχυρη ἢ συνένοχη

Ἡ ἐξουσία ἦταν ἀνίσχυρη νὰ ἐπιβληθεῖ ἢ συχνὰ ἦταν συνένοχη στὰ ἐγκλήματά τους.

Ὅταν μετὰ τὸ ἐγκλημα ἐμφανίζονταν ζητοῦσε πάλι χρήματα.

Ἡ ἐμφάνιση τοῦ Τούρκου εἶχε πάντοτε ταμειυτικὸ σκοπὸ.

—Τούρκον εἶδες; γρόσια θέλει.

—Κι' ἄλλον εἶδες; Κι' ἄλλα θέλει.

Οἱ δυστυχημένοι ραγιάδες ἔκαναν παντοίους τρόπους νὰ γλυτώσουν. Συχνὰ τοὺς κακοποιοὺς καὶ τοὺς νταῆδες τοὺς ἐξευμένιζαν μὲ 5—6 πῆχες πανὶ ἢ μὲ 50 δράμια ρακί.

Τὰ ληστρικά κατορθώματα τὰ τραγούδησε καὶ ἡ λαϊκὴ μούσα, πού εἶχε φωλιάσει καὶ αὐτὴ στὸ «κλεφτοχώρι» τοῦ Ψαλῖδα, τὸ Μαλέσοβο.

Τὸ Μαλέσοβο στὰ 1913, εἶχε 547 Χριστιανοὺς καὶ 500 τουρκαλθανοὺς. Οἱ τουρκαλθανοὶ ἦταν ζητιάνοι, δερβισάδες καὶ λαϊκοὶ ποιητές. Ἐφκιαχναν ποιήματα (μπεέτια) μὲ καταπληκτικὴ στιχουργικὴ εὐχέρεια. Μόλις σὲ βλέπαν ἀμέσως σοῦ κάναν ἔμμετρη περιγραφή, μιὰ ἔμμετρη προσωπογραφία.

Αὐτοὶ τραγούδησαν τῶν ληστῶν τὰ κατορθώματα.

Στὸ Σαλιαρὶ τοῦ Κουρβελεσίου ἦταν κακοὶ ἄνθρωποι, στὸ Κούτσι δὲν ἦταν ἠθικοὶ. Οἱ γυναῖκες ὠραίες.

Ἀπὸ τὰ Λιαμποχώρια, τὸ Πιτσάρι καὶ τὸ Μιντάρι, ἦταν βρώμικα, ὅλα τ' ἄλλα χωριὰ καθαρὰ.

Ἀπὸ τὸ Κουρβελέσι ἄνδρες ξεκινῆσαν ὁμαδικὰ, παλιότερα χρόνια καὶ φθάσαν στὴ Ζίτσα. Ἀρπάξαν ἐκεῖ γυναῖκες, τὶς ὠραιότερες, πού εἶχαν κατασκοπεύσει Λιάμπιδες πιστικοὶ καὶ τὶς ἔσυραν στὸ ὄρεινὸ Κουρβελέσι. Ποιοὶ νόμοι μποροῦσαν νὰ τιμωρήσουν τὶς ἀρπαγές τῶν ὠραίων Σαβίνων τῆς Ζίτσας;

Λεντοβιστινοὶ, κάτοικοι τῆς Λεντοβίστας, πού θρίσκειται κάτω ἀπὸ τὴ Σαρακίνιστα καὶ σώζονται τὰ ἐρείπιά της κοντὰ σ' ἄλλα ἐρείπια, τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Γέρμας, κάτω ἀπὸ τὴ πίεση τῶν Τούρκων ἔφυγαν καὶ πῆγαν στὴ Ρωσσία.

Ὁ Χαρ. Παπαγιάννης μouxτάρης τῆς Σωπικῆς τοῦ Πωγωνίου καὶ ἄλλοι δυὸ κοινοτικοὶ σύμβουλοι παζάρειαν μὲ τὸν Μοῦτση Μπούτο, ἀπὸ τὸ Προγονάτι νὰ τὸν ρογιάσουν γιὰ ντεουντερτζῆ τῆς Σωπικῆς. Δὲν συμφώνησαν στὴ ρόγα. Ἐκεῖνος ζητοῦσε 60 γρόσια, αὐτοὶ τοῦ δίναν 50 κι ὁ Λιάμπης ἔφυγε κακοφανεμένος. Τοῦ τὴ φύλαξε κι ἔπειτα ἀπὸ λίγο ὁ Παπαγιάννης θρέθηκε σκοτωμένος.

Κάθε ληστεία πού γινόταν ἐθέρμαινε τὴ φαντασία τοῦ κόσμου γιὰ τὸ θησαυρὸ, πού θρῆκαν οἱ ληστὲς καὶ πῆραν. Οἱ διαδόσεις πάλι παρακινοῦσαν νέους Λιάμπιδες ληστὲς, πού ἐπιχειροῦσαν νέες ληστείες καὶ ἔτσι ὁ αἵματηρὸς κύκλος τῆς λη-

στειάς ἐτύλιγε τούς δυστυχισμένους ραγιάδες.

Ὁ Μουφίτ Μπέης τοῦ Λιμποχόβου εἶχε, πρὸ τοῦ 1913, τσιφλίκι τὴν Παντάνασσα τῆς Φιλιπιάδας. Χρεωμένος στὸν Λιολιο - Μάνη τοῦ Ἀργυροκάστρου, ἀναγκάστηκε νὰ τοῦ τὸ δώσει γιὰ δύο χιλιάδες λίρες. Ἡ πράξη ἔγινε μὲ τὴ μεσιτεία τοῦ Πανου Ζώτου. Ἡ φαντασία τοῦ κόσμου ἀνέβαζε τὸ θησαυρὸ τοῦ Λιόλιο - Μάνη ποὺ φύλαγε στίς μπίμτσες του (στέρνες ὑπόγειες) σὲ 30.000 λίρες.

Ἐμμοσθὴ προσωπικὴ ἀσφάλεια Ντεουντερτζῆδες - Κεμπόρ - Μπεξῆδες

Κάθε πλούσιος ραγιάς ἐμίσθωνε φύλακα - ντεουντερτζῆ, ποὺ τὸν φύλαγε μὲ τὸ ὄπλο στὸ χέρι.

Ἡ ἔλλειψη δημοσίας ἀσφαλείας εἶχε δημιουργήσει τὴν κατ' ἐπάγγελμα προσωπικὴ ἀσφάλεια.

Ὁ Νίκος Πουτέτης στὸ Ἀργυρόκαστρο - πλούσιο σπίτι, εἶχε φύλακα τὸν Ἰσμαήλ Μπίτση ἀπὸ τὸ Ντουναβάτι. Οἱ ἐχθροὶ του καιροφυλάκτησαν καὶ τὸν ἐσκότωσαν. Ὅλα τὰ πλουσιόσπιτα διέθεταν δική τους ὑπεράσπιση.

Σὲ κάθε ἀρχοντικὸ σπίτι τῆς Λιουντζῆς (Λιουντζουριᾶς) εἶχαν κι ἀπὸ ἓνα Λιαμπάκι γιὰ χουσμεκιάρη (ὑπηρέτη) ἀφ' ἑνός, ἀφ' ἑτέρου μὲ τὸ σκοπὸ νὰ κερδίσουν τὴν εὖνοια ἰσχυρῶν Λιάμπιδων.

Οἱ Λιάμπιδες πάλι ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά ἔδιναν τὰ παιδιὰ τους καὶ χορ-

ταῖναν ψωμὶ στὰ Λιουντζιώτικα σπίτια καὶ ἀπ' τὴν ἄλλη εἶχαν τέλειους κατασκόπους μέσα στὰ χριστιανικὰ χωριὰ καὶ κατασκόπευαν τὴν διακίνηση τοῦ πλούτου τῆς Λιουντζουριᾶς.

Ἡ σιωπηρὴ καὶ ἄγραφη αὐτὴ σύμβαση πότε ὠφελοῦσε τούς μὲν, πότε τούς δέ.

Στὰ χωριὰ τῆς Λιουντζουριᾶς παίρναν ἀπὸ τὴ Λιαμπουργιὰ ντεοουντερτζῆδες (φύλακες), ἓνα εἶδος προστάτου γενικῆς προστασίας καὶ προφυλάξεως γιὰ ὅλο τὸ χωριὸ ἀπὸ κακοποιούς καὶ ληστές τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Στὴ Ζαγοριὰ τούς λέγαν κ ε μ - π ὁ ρ .

Γιὰ ντεουντερτζῆδες, φυσικά, διάλεγαν γνωστὰ παλληκάρια τῆς Λιαμπουργιᾶς, ποὺ εἶχε προχωρήσει ἡ φήμη τῆς παλληκαριᾶς τους μπροστὰ ἀπ' τὸν ἐρχομὸ τους.

Οἱ ἀνδρεῖοι ὅμως εἶχαν καὶ τὰ θύματα τῆς φήμης τους, ἀνθρώπους ποὺ εἶχαν δεῖρει, ποὺ εἶχαν βλάψει, συγγενεῖς ἀνθρώπων, ποὺ εἶχαν σκοτώσει. Ὅλοι αὐτοὶ ἦταν ἐχθροὶ τῶν ντεουντερτζῆδων καὶ πολλὲς φορές συνασπίζονταν καὶ πέφταν στὸ χωριό, ποὺ φύλαγε καὶ ἡ κακοποιούσαν καὶ ἐν ἀνάγκη σκοτῶναν τὸν ἴδιον, κλέβαν ἢ καὶ σκοτῶναν στὸ χωριό του γιὰ νὰ σπιλώσουν τὴ φήμη του καὶ νὰ τὸν ἐξευτελίσουν. Πολλὲς φορές λοιπόν, ἦταν πρόβλημα νὰ διορίσουν ἓνα τέτοιο ὑποκείμενο.

Ἐκτὸς ἀπὸ τούς ντεουντερτζῆδες ἦταν καὶ οἱ μ π ε ξ ἰ δ ε ς (δραγάτες) φύλακες τῶν κτημάτων καὶ

τσιομπάνοι, ὅλοι ἀνεξαιρέτως ἀπὸ τῆς Λιαμπουργιά. Καὶ μ' αὐτοὺς ἡ συμφωνία γινόταν χρονικὴς.

Στὴ συμφωνία μὲ τὸν τσιομπάνη ἀναφερόταν ρητὰ, ὅτι ἔπρεπε τὸ βράδυ νὰ φέρνει σῶα κι ἀκέραια τὰ ζῶα, εἰδεμὴ σὲ περίπτωση ἀτυχήματος νὰ φέρει πειστήρια, ἓνα μέλος τοῦ σώματος λυκοφαγωμένο, πόδι, κεφάλι, λίγο τομάρι μισοφαγωμένο. "Ἄν ἔπεφτε τὸ ζωντανὸ καὶ σκοτωνόταν, ἔπρεπε τὸ βράδυ νὰ τὸ φέρει ἀκέριο.

Εἶναι εὐκολονόητο ὅμως, ὅτι τέτοια πειστήρια εὐκόλα κατασκευάζονταν ἀπὸ τοὺς τσιομπάνους, ποὺ πουλοῦσαν τὸ κρέας καὶ φέρναν τὰ τομάρια.

Οἱ πόρτες τοῦ Ζωγραφείου Διδασκαλείου

Ὁ Σάκιο Κόρδας ἀπὸ τὸ Προγονάτι ἦταν ν τ ε ο υ ν τ ε ρ τ ζ ἦ ς στὸ Κεστοράτι.

"Ὅταν ἐμφανίστηκε στὸ Κεστοράτι, ἐδήλωσε ὅτι ἀπὸ σήμερα, μπορεῖ τὸ χωριὸ νὰ κοιμᾶται μὲ τίς πόρτες ἀνοιχτές. "Ἐκαμε μὲ τὸ Βίτο Ζωγράφο τὴ συμφωνία γιὰ λογαριασμὸ ὄλου τοῦ χωριοῦ, τὸ ρόγιασμα. Τὸ βράδυ τοῦ δρισαν τὸ κονάκι του μέσα στὸ κτίριο τοῦ Ζωγραφείου Διδασκαλείου ὅπου θάμενε. Παρατήρησε ὅτι οἱ πόρτες τοῦ φαίνονταν... ἀδύνατες! Ἡ παρατήρηση αὐτὴ ἐ-

Τύπος Λιάμπη ἀλογοσοῦρη.

Η ΓΡΑΜΜΕΝΗ ΠΕΤΡΑ

ΤΟΥ ΚΩΝΣΤ. Χ. ΚΩΣΤΟΒΑΣΙΛΗ

Κελαρρύζει άστείρευτος δροσοπηγή, έκει ύπό τὰς χονδράς και έλισσομένας έπί του έδάφους ρίζας τεσσάρων έως πέντε έλατῶν και είς τόν απόκρυφον μυχόν μικράς ρεμ-

στενοχώρησε πολὺ τόν αείμνηστο Ζωγράφο, διότι οί πόρτες του διδακτηρίου όχι μόνο ήταν γερές και δυνατές, γερότερες και δυνατότερες όλου του χωριου κι όλης της Λιούντζης, μα διότι κατάλαθε ότι ή κουβέντα του νέου ντεουντερτζή έκρυβε νόημα. Βαστούσε πισινή για ό,τιδήποτε θα συνέβαινε στο μέλλον.

Ἄδογοσοῦρτες

Κάποτε χανόταν κανένα μουλάρι ή κανένα άλογο, που τὸ κλέβαν Λιάμπιδες. "Ενα μουλάρι κόστιζε όχτώ λίρες κι έδενε τὰ χέρια του χωριάτη.

—'Οσμάν! μου πήραν τὸ μουλάρι.

—Θά σ' τὸ θρω έγώ.

Σέ πέντε - δέκα μέρες τὸ μουλάρι ξέφευγε από τὰ χέρια του κλέφτη και με τὸ άλάθητο ένστικτο του ζώου, ύστερα από περιπλάνηση ήμερων γύριζε στο χωριό. Τὰ κατάφερε και τὸ μάζευε ό 'Οσμάν και άχαμνό, ξεπετάλωτο και ξεσαμάρωτο από τις πορείες τὸ έφερνε στο άφεντικό του. "Επαιρνε ό 'Οσμάν δέκα μετζήτια, πού... τὸ θρηκε!

ματιᾶς ή «Γραμμένη Πέτρα». Ούτως ώνομάσθη από τόν θρύλον της παραδόσεως των αίωνων και εκεί αί νεράϊδες μετά τὸ θασίλευμα του ήλιου είχον σύναξιν δια τόν όνειρώδη χορόν των.

Μόλις τὸ θεϊον νάμα της λαλούσης πηγής με τὸ ήδύ κελάρρυσμά του έκχυθη ως δροσερόν και φωτεινόν δῶρον των αιθέρων και των δρυμώνων της 'Ηπείρου, έρπει ως άργυρόχρουν ρυάκιον ύπό την άμφιλαφή σκιάν των παμπαλαίων έλατῶν και οί μουσικοί φθόγγοι της γοργής κατωφερικῆς ροῆς του γίνονται είς τόνον έλάσσονα, ύποτονθορίζοντα, τὸ αϊώνιον ειδυλλιακόν άσμα.

Και άφου τὸ λάλον νάμα, παρακάμψει θωπεύον και δροσίζον τὰς ρίζας ύψικαρήνου πλατάνου, χάνεται ως όνειρον και ως απόκοσμος ψίθυρος ένός άπομακρυνόμενου τερπνου δράματος είς την στενωπόν της μικράς χαράδρας.

Και άλλαι πηγαί είς την μακράν κοιλάδα την κατάφυτον και εύρεϊαν την όποιαν τὸ χωριόν 'Αθαμάνιον οικεί, έχουν δροσερόν τὸ νερόν, αλλά έλξιν και μαγείαν όπως της Γραμμένης Πέτρας, ουδεμία έχει. "Εχει αύτη κάτι τι από τὸ μυστήριο, έχει από τόν θρύλον, έχει πάρει τὸ τραγούδι της, από των νηρηϊδων τόν θροῦν, από των δέν-

Ἡ ἀξιοποίηση τῶν κληροδοτημάτων ἀνατολῆ καλυτέρων ἡμερῶν γιά τήν πολύπαθη Ἡπειρο

Σύμφωνα μέ τήν ὑπ' ἀριθ. 994) 1980 ἀπόφαση τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν τὸ πολυμελές συμβούλιο τοῦ Ριζ. Ἰδρύματος ἔγραψε στὸν προπολογισμό τοῦ 1981 τὸ ποσὸ τῶν (12.000.000) δώδεκα ἑκατομμυρί-

ων τετρακοσίων χιλιάδων δρχ.

Στὴ συνεδρίαση τῆς 17ης Ἰουνίου τὸ συμβούλιο ἔκανε καὶ τήν κατανομή τοῦ ἀναφερομένου χρηματικοῦ ποσοῦ σὲ τέσσερις κοινωφελεῖς σκοπούς, ὅπως προβλέπει ἡ ἀπό-

δρων τήν ἀναρριπὴν κατὰ τὴν πνοὴν τῆς αὔρας τῶν ὁρέων καὶ ἀπὸ τὰ κρυφομυλήματα τῶν κοριτσιῶν τῆς ὑπαίθρου ὅταν κατὰ τὰς ὥρας τῶν ἐξαισίων θερινῶν δειλινῶν ἐν μέσῳ τῆς φαντασμαγορικῆς σκηνοθεσίας τῶν λεπτῶν φωτεινῶν ἀποχρώσεων καὶ φωτοσκιάσεων τῶν δασοφυτευμένων πλαγιῶν τῶν λόφων καὶ τῶν γαλάζιων κορυφῶν τῶν βουνῶν, γεμίζουν τὰς ξυλίνες θαρέλας τῶν μέ τὴν δρόσον αὐτὴν τῶν οὐρανῶν, τὸ νάμα τῆς Γραμμῆς Πέτρας.

Ἄλλὰ καὶ μῦθος τραγικὸς νεραϊδογέννητος ἐπιστέφει τὴν δροσερὰν πηγὴν, ἀπὸ τριῶν γενεῶν. Ἡ ἱστορία τοῦ μῦθου τούτου ἐπιχωριάζει ἀκόμη καὶ σήμερον. Καὶ ὅπως ἀπὸ στόματος θρυλεῖται, ἐσπέραν τινὰ ἢ γυναῖκα τοῦ Γιαννάκη Στασινοῦ προπάππου μου ἄφησε τὸ δίχρονον τέκνον τῆς μόνον του εἰς τὴν οἰκίαν τῆς καὶ ὡς προϊούσης ταχέως τῆς ἀμφιλύκης ἔσπευσε μέ τὴν θαρέλαν τῆς εἰς τὴν πηγὴν, τὴν Γραμμῆν Πέτραν, ὡς τοῦτο ἔπραττε καθ' ἐκάστην ἐσπέραν. Ἐπιστρέψασα ὁμως οἶκαδε δὲν ἀνεῦρε τὸ ἐγκαταλειφθὲν τέκνον τῆς. Ἄλλο-

φρων καὶ ἀναζητοῦσα τοῦτο διὰ γοερῶν ἐπικλήσεων πρὸς τὰς γειτονικὰς οἰκίαν καὶ πανταχοῦ εἰς τὰς στενωπούς καὶ τὰς ρύμας συντάραξε θρηνοῦσα τὸ χωρίον ὄλον ἐπὶ ματαίῳ, δι' ὅλης τῆς νυκτός, ὡς ὅτου περὶ τὴν χαραυγὴν ἀνευρέθη τὸ ἀπολωλὸν νήπιον εἰς τὰ πρανή τοῦ παρακειμένου λόφου «Χούνη» ὡς πτώμα, μελανὸν καὶ οἰδαλέον μέ ἐκριζωμένους τοὺς ὀνυχὰς του, ἀποτρόπαιον γνῶρισμα τοῦ φρικτοῦ τέλους του.

Ἐρινύες κατὰ τοὺς μὲν, Νεραΐδες κατ' ἄλλους ἢ καλότυχες διανθίζουν τὸν θρύλον τὸν πτερυγίζοντα ἀπὸ τριῶν γενεῶν, ὅτι διέπραξαν τὸ ἀνοσιούργημα καὶ συνετέλεσαν εἰς τὴν τραγωδίαν.

Καὶ ὡς ἱστορεῖται πρὸς ἐξιλέωσιν, μνημόνευσιν, συγχώρησιν ἁμαρτημάτων καὶ θεϊκὴν προστασίαν τῶν παιδιῶν, ἐκτίσθη ὑπὸ τῆς οἰκογενείας Στασινοῦ ναῦδριον σεπτὸν τοῖς πᾶσι εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς (προστάτιδος ἀναγνωρισμένης τῶν παιδιῶν).

Αὐτὰ συνέβησαν γύρω στὰ 1849.

ΚΩΝ. ΧΡ. ΚΩΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

ραση τοῦ Ἐφετείου.

Μὲ ἀπέραντη εὐχαρίστηση, ἀλλὰ καὶ συγκίνηση καὶ ἱκανοποίηση πληροφορηθήκαμε ὅτι σημαντικό χρηματικὸ ποσὸ διατέθηκε γιὰ τὴ συντήρηση καὶ διαφύλαξη πολιτιστικῶν μνημείων καὶ μάλιστα ἐκκλησιῶν, ποὺ χτίστηκαν πανέμορφες ἐδῶ καὶ μερικοὺς αἰῶνες.

Ἐκατοντάδες χιλιάδες δρχ. διατίθενται γιὰ τὸν περικαλλῆ ναὸ τῶν Νεγάδων. Μᾶς ἔρχεται στὴ μνήμη μιὰ αἴτηση τοῦ ἱερέα τῶν Νεγάδων ποὺ ἔκανε προπερὺσι στὴ Ριζάρειο γιὰ λίγες χιλιάδες ποὺ πῆγε στὸ καλάθι τῶν ἀχρήστων.

Καὶ ἀκόμα θυμούμεθα τὸν πόλεμο τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐναντίον μας γιὰ τὴ ζητούσαμε νὰ περισώσουμε τὰ μοναστήρια καὶ τὶς ἐκκλησίες μας σὲ μιὰ Ἡπειρωτικὴ γωνιά. Ἄλλοι μᾶς ἔλεγαν ὅτι κινούμεθα ἀπὸ εὐτελεῖ ἐλατήρια καὶ ἄλλοι ὅτι ὁ ἀγώνας μας εἶναι βέβηλος καὶ ἀνίερος. Τί κρίμα!

Ὡστόσο καταξιωθήκαμε νὰ ἐξασφαλίσουμε ἓνα λαμπρὸ ἐπίτευγμα μὲ τὴν προσπάθειά μας, ποὺ ἀφορῶσε στὸ Κληροδότημα τῶν Ριζάρειων καὶ τὴ διάθεση τῶν μεγάλων προσόδων του, ποὺ ὑπολογίζεται γύρω στὰ 51 ἑκατ. δρχ.

Ὁ κ. Ἄνδρ. Φυτράκης καὶ τὰ πραγματικὰ οἰκονομικὰ τῆς Ριζαρείου

Στὸν «Πρωτὸν Λόγον» τῶν Ἰωαννίνων δημοσιεύεται ἀπόσπασμα Ἐκθέσεως τοῦ κ. Ἄνδρ. Φυτράκη, Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Συμβούλου — ἰσοβίου — τῆς Ριζαρείου Σχολῆς.

Ὁ κ. Φυτράκης προφητεύει καίτοι θεολόγος καὶ ὄχι Οἰκονομολόγος — οἰκονομικὲς καταστροφές γιὰ τὸ Ἰδρυμα, ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀποδοχῆς Ἡπειρωτικῶν αἰτημάτων μὲ τὴν ὑπ' ἀρ.θ. 994) 1980, ἀπόφαση τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν.

Ἐπειδὴ κατὰ σύμπτωση γνωρίζουμε νὰ διαβάζουμε Ἰστολογοῦς ἀπευθύνουμε στὸν «Πρωτὸν Λόγον» καὶ δι' αὐτοῦ στὸν κ. Α. Φυτράκη καὶ σὲ κάθε ἐνδιαφερό-

μενο τὸ ἐπόμενο ἔγγραφο, ποὺ θάξει τὰ πράγματα στὴ θέση τους.

Πρὸς

τὴν ἐφημερίδα «Πρωτὸν Λόγον»

Ἰωάννινα.

«Ο Κ. ΑΝΔΡ. ΦΥΤΡΑΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΡΙΖΑΡΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ».

Ἀθῆναι 14.5.1981

Φίλε κ. Διευθυντά,

Στὴν ἐφημερίδα σας ὑπὸ ἡμερομηνία 5.5.81 εἶδαμε ἓνα σχόλιό σας γιὰ τὴ Ριζάρειο Σχολὴ ἀπὸ κάποια ἔκθεση τοῦ κ. Ἀνδρέα Φυτράκη, Ὁμοτίμου Καθηγητῆ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ ἰσοβίου Συμβούλου τῆς

Ριζαρείου Σχολής για τὰ οικονομικά του 'Ιδρύματος πού «βρίσκονται σέ δεινή κατάσταση».

Τὸ περιληπτικὸ σημείωμα, ὡστόσο, πού καταχωρίστηκε στὴν ἔφημερίδα σας ἀπὸ τὴν ἔκθεση τοῦ κ. Φυτράκη, καθὼς καὶ σὲ Ἀθηναϊκὴ ἔφημερίδα εἶναι ἀκατάληπτο. Ἀπ' ὅσα ξέρουμε ἐγκύρως, οἱ σημειούμενοι ἀριθμοὶ ἀπὸ τὸν κ. Φυτράκη δὲν ἔχουν καμμιά σχέση μὲ τὰ οικονομικά τοῦ 'ιδρύματος.

Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1981 τοῦ 'Ιδρύματος εἶναι γύρω στὰ 60 ἐκ. δρχ., στὰ ὁποῖα προστίθενται καὶ ἄλλα 12 ἐκατ. δρχ. ἀπὸ τὴ μίσθωση τοῦ νέου κτηριακοῦ συγκροτήματος στὸν Πειραιᾶ. Τὰ δυὸ σκέλη τοῦ προϋπολογισμοῦ βρίσκονται σὲ πλήρη ἄρμονία. Οὔτε σκιά ὑποψίας γιὰ ἔλλειμμα, μολονότι οἱ δαπάνες ἐπιβαρύνονται ἀπὸ τρία καὶ μισὸ ἑκατομμύρια δρχ., πού διατίθενται γιὰ νὰ πληρώνονται 14 λυκειαρχές καὶ γυμνασιάρχες, ἐνῶ θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπηρετοῦν στὴ Σχολὴ ἕνας λυκειαρχὴς καὶ 13 καθηγητές.

Γιὰ τὴν πολυτέλεια καὶ τὴ διασπάθιση τόσο μεγάλου χρηματικοῦ ποσοῦ κάθε χρόνο ὑπεύθυνος εἶναι ὁ κ. Φυτράκης καὶ μερικοὶ ἄλλοι Σύμβουλοι πού ἐπιμένουν νὰ κρατοῦν ὑψηλόμισθους ἐκπαιδευτικούς στὸ 'Ίδρυμα, ἐνῶ ἡ ἀρμοδιὰ Ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας εἶναι διατθειμένη νὰ τοὺς ἀντικαταστήσει.

Γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ πολὺ γρήγορα ἀπὸ τοὺς ἔχοντας ἔννομο συμφέρον θὰ γίνουν τὰ δέοντα γιὰ νὰ σταματήσει ἡ ἐπιβάρυνση τοῦ 'Ιδρύματος μὲ ἀδικοιολόγητες δαπάνες.

Ἄλλὰ ὁ καημὸς τοῦ κ. Φυτράκη δὲν εἶναι τὰ οικονομικά τοῦ Ριζ. 'Ιδρύματος, γιὰ τὰ ὁποῖα γνωρίζει πολὺ καλὰ ὅτι εἶναι ἄριστα καὶ ὅτι διαρκῶς θὰ βελτιώνονται ἀπὸ τὴν ἀξιοποίηση τῶν ὑπολοίπων περιουσιακῶν στοιχείων του.

Ἄλλο εἶναι ἐκεῖνο πού τὸν ἔφερε στὸ σημεῖο νὰ χάσει τὴν ψυχραιμία του, νὰ προβλέψει τὴν καταστροφὴ τῆς Ριζαρείου καὶ νὰ ἐκφράζεται ὄχι μὲ εὐπρέπεια γιὰ τοὺς Ἡπειρώτες πού ἐπρωτοστάτησαν στὸν ἀγῶνα νὰ ἐπαναφέρουν τὸ Ριζ. Κληροδότημα στὴ φυσιολογικὴ του κοίτη.

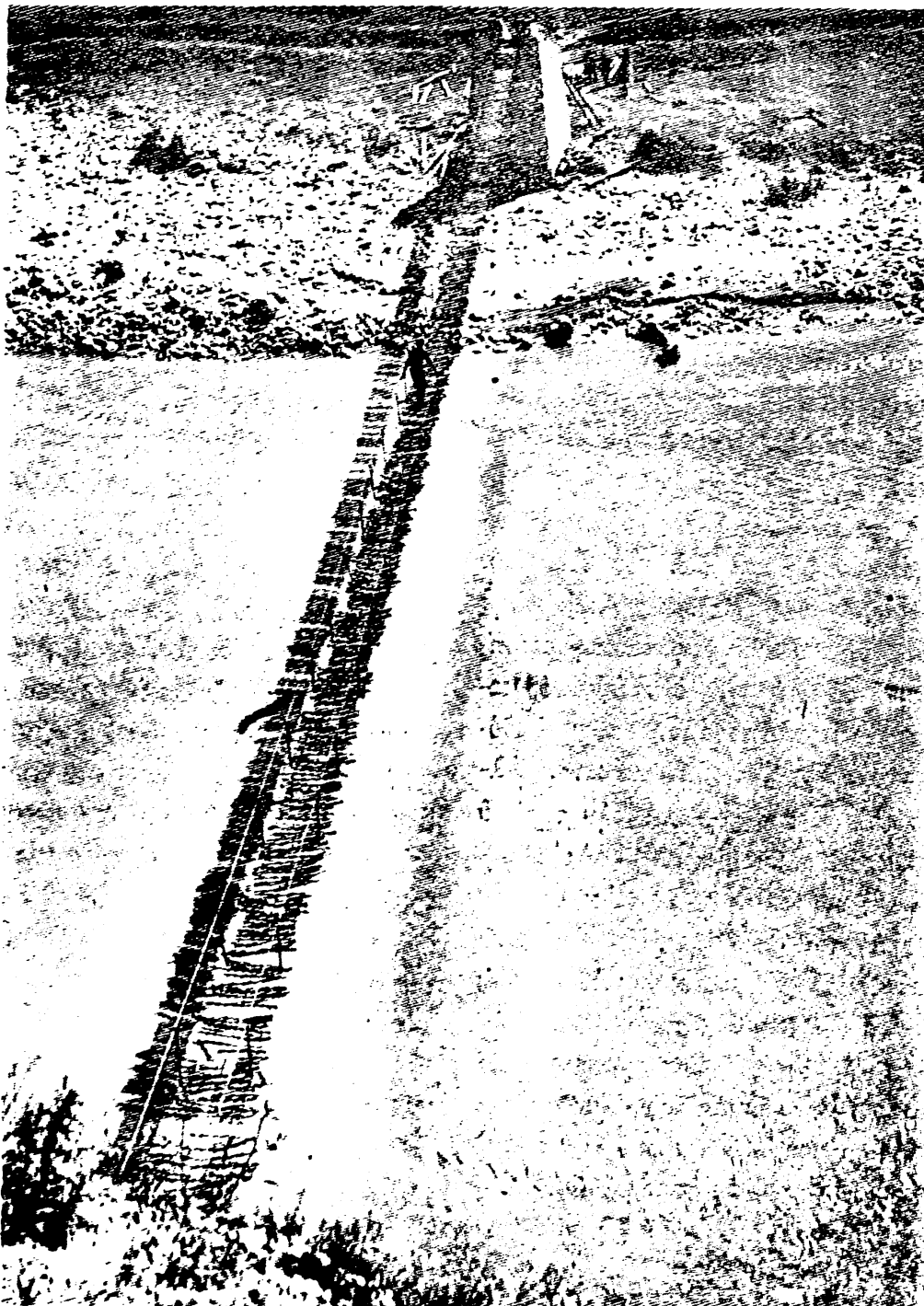
Εἶναι τὸ 30% τῶν προσόδων τοῦ κληροδοτήματος, πού θὰ διατίθεται στὸ διηνεκές γιὰ Ἡπειρωτικούς κοινωφελεῖς σκοπούς. Θὰ τοῦ περάσει ὅμως κάποτε ὁ καημὸς. Ἐὰν δὲν τοῦ περάσει, ὑπάρχει ἡ διέξοδος τῆς παραιτήσεώς του ἀπὸ τὴ θέση τοῦ Συμβούλου πού τὴν κατέχει ἀπὸ τὸ 1957. Φθάνουν τὰ 24 χρόνια! Θὰ εἶναι καλύτερα καὶ γιὰ τὸν ἴδιο καὶ πολὺ καλύτερα γιὰ τὸ 'Ίδρυμα.

Ὁ Πρόεδρος
ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
ΣΤΑΘΗΣ ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ

Η Π Ε Ι Ρ Ω Τ Ι Κ Η Π Ι Ν Α Κ Ο Θ Η Κ Η

Ἄριθ. 167. — Συρμάτινο γεφύρι στὸν Ἄραχθο, ἀνάμεσα Κατανοχωρίων - Χουλιαράδων. (Ἄρχ. Ἄπ. Βερτοδούλου)

Ήπειρωτική Πνευματική Ζωή και Κίνηση

◆ Γράφουμε και μᾶς γράφουν

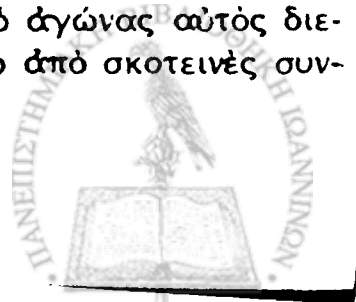
◆ Στέλλουμε και μᾶς στέλνουν

Ὁ Νίκος Πολυμερίδης πρὸς Κώσταν Λαζαρίδην

Δύο πνευματικοὶ ἄνθρωποι, νομικὸς ὁ κ. Ν. Πολυμερίδης, ἐκπαιδευτικὸς καὶ συγγραφέας ὁ κ. Κ. Λαζαρίδης. Καὶ οἱ δύο ἠπειρώται, ἀπὸ τὸ Βρυσοχώρι: ὁ ἕνας ἀπὸ τὸ Κουκούλι ὁ ἄλλος, ἀλληλογραφοῦν, ἐπικοινωνοῦν καὶ διὰ τοῦ Δελτίου. Συγγράφει χρόνια ὁ Κώστας Λαζαρίδης καὶ ἐκδίδει τὴν ἀτέλειωτη «Ζαγοριακὴ Βιβλιοθήκη». Μικρὴ τὴν ὀνομάζει: ὁ μετριοφρονέστατος. Ἀποδέκτης τῶν ἐκδόσεων ὁ Πολυμερίδης, «τιμῆς ἕνεκεν». Ἀλλὰ ξέρεي καλὰ ν' ἀναποδίδει τὴν τιμὴν ὁ μεγαλόφρονος Πολυμερίδης. «Δὲς σοφῶν ἀφορμὴν!» Ὁ «Λαζαρίδης κεντάει μὲ τὸν Παῦλο Μελά» τὸν Πολυμερίδην. Καὶ κείνος ἀναπολεῖ καὶ μὲ τὴν πολυμάθειά του μᾶς πάει πίσω - πίσω στὰ νεανικά του. Καὶ παρὰ τὸ βιολογικὸ του θάρος χιρίρεσαι: τὸ καθάριο μυαλό του, τὴν ἀψογγι γραφήν, πὺν ἐγάξει: τὸ ἄτρομο χέρι: του καὶ τὴν... κατάργησιν τῆς περισπωμένης!

Πάλι στὰ χέρια μου — καὶ φυσικά πρὸς τιμὴν μου — ἓνα καινούργιο δικό σου κείμενο. Ἐλάχιστο ὅμως τούτη τὴν φοράν σ' ἀριθμὸν σελίδων. Μέγιστο ὅμως σὲ τίτλο. ΠΑΥΛΟΣ

ΜΕΛΑΣ. Ἕνα ὄνομα, πὺν εἶναι τὸ καύχημα ὄλων τῶν Ἑλλήνων. Καὶ δίκαια. Γιατὶ ἀναφέρεται στὸ παλληκάρι, πὺν παράτησε τὰ πάντα: Καὶ οἰκογενειακὴ ζωὴ εὐτυχισμένη. Καὶ κοινωνικὴ θέση ἐξέχουσα (γόνος ἐπιφανοῦς ἠπειρωτικῆς οἰκογενείας — γαμβρὸς «ἐπὶ θυγατρὶ» τοῦ Στέφανου Δραγούμη). Καὶ στρατιωτικὴ καριέρα λαμπρὴ. Γιὰ νὰ νὰ δοθεῖ ὀλόκληρο — κι' ὄχι, θέβαια, ἀπὸ στιγμιαία ἀνάφλεξη φιλόδοξου πάθους, ἀλλὰ ἀπὸ ὑπολογισμένη ἐθνικὴ ἀνάγκη — σ' ἓναν ἀγῶνα, πὺν μόλις εἶχε ἀρχίσει στὴ Μακεδονία, μὲ τὸν ὑψηλὸ σκοπὸν νὰ σώσει αὐτὴ τὴν χώρα ἀπ' τὸν κίνδυνον τοῦ ἐκβουλαρισμοῦ, πὺν σοβαρὰ τὴν ἀπειλοῦσε. Σ' αὐτὸν τὸν «Μακεδονικὸ Ἀγῶνα» — ὅπως τὸν ὀνόμασαν — ὁ Παῦλος Μελάς εἶχε γίνει ἡ κεντρικὴ μορφή του μὲ πανελλήνια ἐκτινοβολία. Μόνον πὺν τὸ περήφανο αὐτὸ παλληκάρι ἔκανε τὸ λάθος νὰ στηριχτεῖ ἀποκλειστικὰ στ' ἀποθέματα ἀνδρείας, πὺν διέθετε ἡ μεγάλη του καρδιά. Ζηλωτὴς τοῦ Ἀχιλλέα, ἀγνόησε τὸν Ὀδυσσεά, τοῦ ὀποίου ὁ πολύστροφος νοῦς ἦτανε γιὰ τὴν περίστασιν ἰδιαίτερα χρήσιμος, καθὼς ὁ ἀγῶνας αὐτὸς διεξάγονταν κάτω ἀπὸ σκοτεινὲς συν-

θήκες καὶ μέσα σ' ἓνα ὑπουλο περιβάλλον, γεμάτο δολοπλοκία, παγίδες καὶ προδοσία. Γι' αὐτὸ κι' ἔπαισε γρήγορα, ἀπορφανίζοντάς τον ἀπ' τὴν πολύτιμη παρουσία του σὲ κρίσιμη φάση τῆς ἐξέλιξής του. Ἔπαισε ὅμως σὰν ἥρωας. Κι' εὐγνώμονη προσφορά στὴν αἰώνια μνήμη αὐτοῦ τοῦ ἥρωα ἀποτελεῖ — μὲ τὸ ἐπεισόδιο, πὺ διηγεῖται ἀπ' τὴ τραχειὰ ζωὴ του στὰ Μακεδονικά θουνά — τὸ βιβλιαράκι, πὺ, ὅπως εἶπα, κρατῶ στὰ χέρια μου καὶ γιὰ τὸ ὁποῖο ἔπαινος ὀφείλεται στὸν συγγραφέα, πὺ τόγραψε.

Ἐδῶ θάπρεπε, θέβαια, νὰ τερματίσω, ἀφοῦ ἀφορμὴ γιὰ τούτο τὸ γράμμα μου ἦταν ὁ Παύλος Μελάς. Ὅμως, μιὰ πὺ μίλισα καὶ γιὰ τὸν Μακεδονικὸ ἀγῶνα, θὰ εἶχα τύψη συνειδήσεως ἐὰν δὲν ἔστρεφα γιὰ λίγο τὸν λόγο καὶ σ' ἓναν ἄλλον, ἀνώτερης πνοῆς καὶ σημασίας, πρωταγωνιστὴ του. Τὸν Λάμπρο Κορομηλά. Γενικὸ — τότε — Πρόξενό μας στὴ Θεσσαλονίκη. Ὁ διαπρεπὴς αὐτὸς διπλωμάτης μὲ τὴν ὀξύνοια πὺ τὸν διέκρινε, μὲ τὶς εὐστοχες — μὰ καὶ θαρραλέες — ἐνέργειές του καὶ μὲ τὴν ἐμπειρία του, ἀποκτημένη ὀπὸ τὶς πάντα ἐλεγμένες πληροφορίες του, ἐμψύχωνε τοὺς Μακεδονομάχους μας, ὑπόδειχνε σ' αὐτοὺς ἔγκαιρα τοὺς κινδύνους, πὺ θὰ εἶχαν ν' ἀντιμετωπίσουν καὶ τὰ μέτρα ἀσφαλείας, πὺ θάπρεπε νὰ πάρουν σὲ μιὰ συγκεκριμένη περίπτωση ἀγωνιστικῆς ἐξόρμησής τους καὶ φρόντιζε, διοχετεύοντας σ' αὐτοὺς τὶς ἀπαραίτητες πληροφορίες, νὰ τοὺς προφυλάσσει ἀπ' τὶς παντα-

χοῦ στημένες ἐχθρικές παγίδες. Ἄκόμα δὲ ἡ προσωπικότητά του μὲ τὸ μέγα κύρος τῆς παρεῖχε μιὰ — κάποια ἠθικὴ ἐγγύηση, πὺ πολὺ συντέλεσε στὴν ἔλξη μαχητῶν. Δὲν ξέρω, τώρα, ἐὰν ὁ Λάμπρος Κορομηλάς θῆκε στὴν ἱστορία τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνα τὴν ἀληθινὴ τοποθέτησή του. Πάντως τοῦ πρόσφερε πάρα πολλὰ. Θὰ μπορούσα νὰ πῶ: Ἦταν ἡ ψυχὴ καὶ τ' ἄγρυπνομάτι του.

ΝΙΚΟΣ ΠΟΛΥΜΕΡΙΔΗΣ

Ἀναμνήσεις ἀπὸ τὴ Ζωὴ τοῦ Γ. Κοτζιούλα

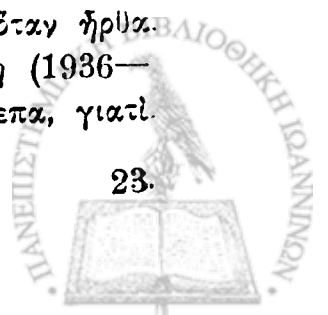
Ο Γ. ΣΤΕΡΓΙΟΥ ΘΥΜΑΤΑΙ

Ὁ Ἐπίτιμος Ἐπιθεωρητὴς Δ. Ε. καὶ Γεώργιος Στεργίου γράφει ἐνδιαφέρουσες ἀναμνήσεις ἀπὸ τὴ συνάντησή του μὲ τὸν ἀλησμόνητο ποιητὴ Γ. Κοτζιούλα, στὰ «Ἑπειρωτικὰ Νέα» φύλλο 31 ὄργανο τῆς Ἀδελφότητος Πλατανούσης, πὺ ἐπιχειροῦν νὰ στήσουν τὴν προτομὴ τοῦ ποιητῆ.

Γράφει μεταξὺ ἄλλων ὁ Γεώργιος Στεργίου :

«Καλὰ λόγια γιὰ τὸ μακαρίτη εἶχα ἀκούσει ἀπὸ τὸν πατέρα μου. Ἐντύπωση τοῦ ἔκανε, ὅταν ἓνα καλοκαίρι ἐπιστρέφοντας ἀπὸ τὴ Σκούπα, μαζί μὲ τὸ δάσκαλο Καρύδη, τὸν εἶδε νὰ φυλάει γίδια. Καθόταν ἐκείνη τὴν ὥρα πάνω σ' ἓνα κοτρῶνι καὶ διάβαζε. Ἦταν τότε τελεῖοφοῦτος Γυμνασίου.

Τὸν Κοτζιούλα, τὸ καμάρ: τοῦ χωρισῆσας, προσωπικὰ τὸν γνώρισα, ὅταν ἦρθα στὴν Ἀθήνα γιὰ μετεκπαίδευση (1936—1937). Σπάνια ὅμως τὸν ἔβλεπα, γιὰτι.

δὲν πολυκατέβαινε στὴ Βάθη, ὅπου τὸ Μαγέρικο Ροπόκι—Βρόντου. Γενήκαμε ὁμιως φίλοι: στὰ πρῶτα χρόνια τῆς Κατοχῆς, ὅταν ἦρθε μὲ ἀπόσπαση στὸ Γυμνάσιο Ἀγναντων ἀπὸ τὴ Ζωσιμαία Σχολὴ Ἰωαννίνων. Δίδασκε τότε Νεοελληνικὴ λογοτεχνία καὶ ἦταν ἀφθαστος στὴν ἔδρα. Ἀργότερα, μὲ τὸ φούντωμα τοῦ ἀντάρτικου, τὸν συνάντησα στὸ Κακολάγκαδο, ὅπου καὶ τὰ εἶπαμε λιγάκι. Γύριζε μόνος στὸ χωριό του, ἴσως ἀπὸ κάποια ἀποστολὴ. Τὸν ξαναεἶδα ἔπειτα στὸ χωριό μου καὶ πάλι: γιὰ λίγο, τὴν ὥρα πού ἐσκυδε στὴ θρύση νὰ πιεῖ νερό. Τὸν κάλεσα νὰ φᾶμε σπιτί μου τὸ μεσημέρι, ἀλλ' αὐτὸς δὲν δέχτηκε. «Ἐχω στὸ ταγάρι» μοῦ εἶπε «λίγες ἐλιές καὶ ψωμάκι». Ὅπως κατάλαβα σκέφτηκε τὴν ἐπιδάρυσή· καὶ ἔτσι δὲν ἐπέμεινα.

Γιὰ τὸ μακαρίτη τὸ Γεώργιο Κοτζιούλα, ὅσα καλὰ καὶ νὰ γράφεις καὶ πάλι: θὰ εἶναι λίγα. Δὲν ἦταν μόνο ἓνας διακεκριμένος λογοτέχνης, ἓνας ποιητὴς δεμένος μὲ τὴν ἀγέραςτη ρίζα, τὴ γενέθλια γῆ, ἦταν ταυτόχρονα καὶ ἄνθρωπος γεμάτος καλοσύνη καὶ μὲ πλούσια αἰσθήματα. Τὴ σιγανὴ φωνή του πού σὲ σκλάβωνε εἶχε ὑπόψη του, ὅταν τιτλοφοροῦσε τὴν πρώτη ποιητικὴ συλλογὴ του «Σιγανὴ φωτιά» καὶ τὴν καλὴ ψυχὴ του, ὅταν τιτλοφοροῦσε τὴν ἄλλη «Τὸ κακὸ συναπάντημα».

Αὐτὸς ἦταν ὁ Γεώργιος Κοτζιούλας. Τὸ στήριμο τῆς προτομῆς στὸ χωριό του τιμὰ ἔλους σας.

Τιπὸ στὸ Γιάννη Σαραλῆ

Ὁ κ. Γιάννης Σαραλῆς εἶναι γνωστὸς σ' εὐρὴ κύκλο τῶν συμπατριωτῶν μας.

Ἦταν κυρίως ἓνας ἀπὸ τοὺς ἐπιτυχημένους Ἠπειρώτες ἐκπαιδευτικοὺς πού στὸ πέρασμά τους κάποι ἀφηστὰν σημαντικὸ πῶσο τους.

Εἶναι τώρα ἐπίτιμος γενικὸς ἐπιθεωρητῆς μ. ἐκπαιδεύσεως. Ἐτίμησε τὰ ἑλληνικὰ γράμματα. Στὸν Ἠπειρωτικὸ πνευματικὸ κόσμο ἔχει ἐνταχθῆ, εὐφῆμος. Ἔνα χαρακτηριστικὸ ἀπὸ τὴν ἐκπαιδευτικὴ του προσφορὰ εἶναι: καὶ τὸ ἀκόλουθο.

Τὴ σχολ. χρονιά 1938—39 ὑπηρετοῦσε στὴ Ζωσιμαία Σχολὴ. Δὲν ἔχει πολὺν καιρὸ διωρισμένος. Φκιασμένος γιὰ δάσκαλος ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς σταδιοδρομίας του διακρίνεται. Ὁ μακαρίτης γυμνασιάρχης Χρῖστος Σούλης τοῦ ἀναθέτει τὰ φιλοσοφικὰ μαθήματα τῆς Α' τάξεως τοῦ γυμνασίου. Ἀπὸ τοὺς πρῶτους μαθητῆς του εἶναι: σήμερα πολλοὶ ἀριστα ἀποκαταστημένοι: στὴν πόλη τῶν Ἀθηνῶν. Πέρασαν χρόνια ἀπὸ τότε. Τὰ παιδιὰ τοῦ 1938—1939 δὲν ξεχάσαν τὸ δάσκαλό τους, πού τοὺς γαλούχησε στὰ πρῶτα γυμνασιακὰ γράμματα. Κρατοῦν ζωηρὴ τὴν ἀνάμνησή του. Ἐτσι μαζεύονται, συνεννοῦνται μετὰξὺ τους, προσκαλοῦν καὶ ἄλλους συνταξιῶτες, πού εἶναι ἐγκαταστημένοι: στὰ Γιάννινα καὶ στίς 23 τοῦ μηνός, πού πέρασε ὀργανώνουν συνεστίαση στὸ ξενοδοχεῖο Πάρκ μὲ τιμώμενο πρόσωπο τὸν κ. Σαραλῆ, τὸν πρῶτο γυμνασιακὸ δάσκαλό τους.

Μετὰ ἀναγνώριση, μετὰ τιμὴ, ἀλλὰ καὶ μετὰ ἰκανοποίηση γιὰ τὸ Γιάννη Σαραλῆ ἀξιετίμητη, πού καὶ τώρα ἀπὸ ἄλλη σκοπιά ἐξακολουθεῖ τὴν κοινωνικὴ του δράση μὲ τὸν ἴδιο ἐνθεο ζῆλο, ὅπως τὸν ἀρχισε καὶ τὸν ἔκανε δίωμά του σάν ἓνας φωτισμένος Ἠπειρώτης δάσκαλος.

Η Π Ε Ι Ρ Ω Τ Ι Κ Η Π Ι Ν Α Κ Ο Θ Η Κ Η

Ἄριθ. 168. — Μονὴ Κηπίνας Καλαριτῶν. (Ἄρχ. Ἄπ. Βερτοδούλου)

ΝΕΟΙ ΚΥΝΑΙΓΕΙΡΟΙ

Συμπληρωματικά **περί Κολοβαίων**

ΑΠΟ ΤΟ ΦΙΛΙΠΠΟ ΚΟΛΟΒΟ

Ἀγαπητέ μου κ. Μαμμιάπουλε,

Στὸ τελευταῖο Δελτίο τῆς Ἡπειρωτικῆς Ἑταιρείας ἀσχοληθήκατε μὲ τὸν ὀπλαρχηγὸ Βασίλη Κολοβὸ ἀπὸ τῆ Σωτήρα τῆς Βόρειας Ἡπείρου. Θὰ ἤθελα νὰ σᾶς δώσω μερικὰ συμπληρωματικὰ στοιχεῖα γιὰ τὴν οἰκογένεια τῶν Κολοβαίων τῆς Σωτήρας, μὲ τὴν ὁποία μὲ συνδέει μακρινὴ συγγένεια.

Στὰ 1803, ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἥρωικὴ τραγωδίαν τοῦ Σουλίου ἔφτασαν στὰ Θεοδώριανα τῶν Τζουμέρκων, κατατρεγμένοι ἀπὸ τὸν Ἀλήπασα πολλοὶ Σουλιῶτες μὲ ἀρχηγὸ τὸ Νικόλαο (Νίκιζα) Μπότσαρη. Ἐκεῖ ὄρηκαν προστασίαν ἀπὸ τοὺς κατοίκους καὶ πρὸς πολὺ ἀπὸ τὸν περίφημο ἡγούμενον τοῦ μοναστηριοῦ Θεοδοριάνων Ἄνθιμο. Μεταξὺ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν ἦταν καὶ ἡ οἰκογένεια τοῦ Θανάση Μαστοράκη. Ἐπειτα ἀπὸ τὴν τραγωδίαν τοῦ Σέλτσου ὁ Θανάσης Μαστοράκης ξαναγύρισε στὰ Θεοδώριανα.

Τὴν ἴδιαν ἐποχὴ ἔφτασε στὰ Θεοδώριανα ὁ τσελιγκκας Δημήτριος Κολοβὸς ἀπὸ τῆ Σωτήρα τῆς Βόρειας Ἡπείρου μὲ τὴν οἰκογένειάν του καὶ μὲ πολλὰ πρόβατα, φεύγοντας ἀπὸ τοὺς Ἀρβανίτες γιὰ τὴ φιλελληνικὴ δράση του. Στὰ Θεοδώριανα, πού ἐκεῖνη τὴν ἐποχὴ ἀποτελοῦσαν τὸ στρατόπεδο τῆς ἐλευθερίας καὶ τὰ ἐξουσίαζαν ὁ Κατσαντώνης, ὁ Μπαχόλας, οἱ Κοτελιδαῖοι καὶ ἄλλοι, ὁ Κολοβὸς ἔβηκε ἀσφάλεια γιὰ τὴν οἰκογένειάν του, ἀλλὰ καὶ ἀφθονὲς βοσκὰς γιὰ τὰ πρόβατά του. Ἔτσι πάντρεψε ἐκεῖ τὶς κόρες του μὲ τοὺς καλύτερους νοικοκυραίους, μίαν μὲ τὸ Γιάν-

νη Φούντα, μίαν μὲ τὸν Νίκα Κωτσούλα καὶ τὴ μικρότερη μὲ τὸν Σουλιώτη Κωνσταντῖνο Μαστοράκη, πού εἶχε μάθει γράμματα στὰ σχολεῖα τῶν Ἰωαννίνων καὶ στὰ 1852 χειροτονήθηκε στὰ Γιάννινα παπάς γιὰ τὰ Θεοδώριανα.

Μία μέρα πού κουβέντιαζε ὁ Κολοβὸς μὲ τὸ γαμπρὸ του Παπακώστα Μαστοράκη, παραπονέθηκε ὅτι δὲν τοῦ ἔδωκε ὁ Θεὸς ἀρετικὸ παιδί καὶ ὅτι θὰ σβήσει τὸ Κολοβαϊκὸ μετὰ τὸ θάνατό του. Κι ὁ Παπακώστας τοῦ ἀπάντησε:

— Ἐγὼ δὲν εἶμαι παιδί σου, πατέρα;

— Παιδί μου εἶσαι, ἀλλὰ ἔχεις ἄλλο ἱπώνυμο, καὶ θὰ σβήσει μίαν μέραν τὸ «Κολοβός», ἀπάντησε ἐκεῖνος.

— Ἀπὸ αὐτὴ τὴ στιγμή θὰ λέγομαι «Κολοβός», εἶπε ὁ Παπακώστας.

Ἀπὸ τότε καὶ γιὰ μερικὰ χρόνια, ὁ Παπακώστας ὑπόγραφε σὲ ἀγοραπωλησίες, ἀδειες γάμου, προικοσύμφωνα καὶ ἄλλα χαρτιά ὡς «Παπακώστας Κολοβός ποτε Μαστοράκης». Ἐπειτα ὑπόγραφε μόνον μὲ τὸ «Κολοβός». Παράλληλα τὸν μιμήθηκαν καὶ τ' ἀδέρφια του καὶ πήραν τὰ ἐπώνυμα τῶν παθερῶν τους, ὁ ἕνας ἔγινε Λῶλος καὶ ὁ ἄλλος Σαλτός.

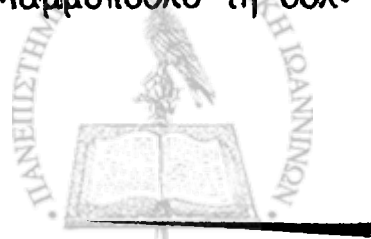
Αὐτὰ γιὰ τοὺς Κολοβαίους τῆς Σωτήρας καὶ τῶν Θεοδοριάνων.

Ἀθήνα 18 Ἀπριλίου 1981

Μὲ πολλὴ ἐκτίμηση
ΦΙΛΙΠΠΟΣ Δ. ΚΟΛΟΒΟΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜ. ΓΙΑΚΟ

Ὁ λογοτέχνης Δημήτρης Γιάκος ἔστειλε στὸν Πρόεδρο τῆς Ἑταιρείας Ἀλέξ. Μαμμιάπουλο τὴν σουλ-

λογή Διηγημάτων του με τὸν τίτλο «Ἀντιήρωες».

Ὁ παραλήπτης εὐχαριστώντας, προέβη καὶ σὲ κρίσεις καὶ σὲ χαρακτηρισμούς μερικῶν ἡρώων ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ κ. Γιάκου, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τοῦ ἀείμνηστου Αἰτωλοακαρνάννα Στεργιαλῆ. Καὶ θεώρησε χρέος του νὰ τὸν παραλληλῆσει μὲ τὸν Β. Ἡπειρώτη Βασίλη Κολοσό, πού ἐπίσης εὔρε τραγικὸ θάνατο ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς στὴν Κατοχή.

Σ' αὐτὸ ἐπανέρχεται ὁ Δημ. Γιάκος γράφοντας στὴν «Παναιτωλική» τῆς 5.10.1979:

Καὶ ἂν σήμερα ξαναφέρνω στὴν ἐπιφάνεια — ξεσηκώνοντάς τον ἀπὸ τὴ λησμονιὰ — τὸν ὡραῖο τοῦτο τύπο, τὸ Στεργιαλῆ τῆς ἰδιαίτερῆς μας Πατρίδος, τὸ κάνω γιατί ἕνας λαμπρὸς Ἡπειρώτης, ὁ κ. Ἀλέξ. Μαμμόπουλος, εἶχε τὴν καλοσύνη καὶ μοῦ ἔκαμε τὴν τιμὴ νὰ μοῦ στείλει κάποιον γράμμα καὶ νὰ μοῦ θυμίσει ξανά τὸ Στεργιαλῆ καὶ τὸν παράδοξα ἥρωϊκὸ θάνατό του, θάνατο πού σχεδὸν ὅμοιό του ἔβηκε καὶ ἕνας ἄλλος γενναῖος Ἑλληνας, ἀπόμαχος τῶν Ἡπειρωτικῶν Ἀγῶνων, ὁ ὀπλαρχηγὸς Βασίλης Κολοσό.

Ὁ κ. Μαμμόπουλος, ὑπογραμμίζοντας στὸ γράμμα του τίς περιγραφές πού ὑπάρχουν στὸ διήγημα τοῦ Στεργιαλῆ καὶ πού τίς βρίσκει: «δυνατὲς καὶ ἐπικές», σταματᾷ: σ' ἐκεῖνα «τὰ δένδρα εἰς παράταξιν μάχης» καὶ τὰ χαρακτηρίζει: «ξεχειλισμα φυσιολατρικοῦ ἰδανικοῦ καὶ ἀγάπης γιὰ τὴν πατρικὴ γῆ». «Ἀδρὴ καὶ ἀληθινὴ ἢ ψυχογραφία τῶν ἡρώων σου», μοῦ γράφει. Καὶ «τί ἀληθινὸς ὁ Στεργιαλῆς...»!

«Θὰ μοῦ ἐπιτρέψης, προσθέτει, νὰ τὸν συγκρίνω μ' ἕνα ἀληθινὸ περιστατικόν». Καὶ ἀγνοώντας ἴσως ὅτι καὶ τὰ περιστατικὰ πού ἀναφέρω στὸ ὁμότιτλο τοῦ «Στεργιαλῆ» διήγημα εἶναι πραγματικά, μοῦ διηγεῖται τὰ ἑξῆς:

«Ὅταν μπαῖναν τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1941 οἱ Γερμανοί, ἐκεῖ στὰ περίχωρα τοῦ Κιλκίς, ἀγρότης - κτηματίας, ζοῦσε ξεχασμένος ὁ ἀπόμαχος τῶν Ἡπειρωτικῶν Ἀγῶνων ὀπλαρχηγὸς Βασίλης Κολοσό — γύρω στὰ 70 χρόνια. Ἔ! ὅπως ὁ Στεργιαλῆς σου καθάλα ἐπάνω σι' ἄλογό του, βρῆκε καὶ ὁ Κολοσό τὸ θάνατο ἐπελαύνων κατὰ τῶν ἐπερχομένων γερμανικῶν τάνκς!»

Ἀθάνατη ἑλληνικὴ φυλή! Δὲ γεννᾷς ἕναν μονάχα Στεργιαλῆ ἢ ἕναν Κολοσό. Γεννᾷς χιλιάδες καὶ χιλιάδες, ἀπὸ τὸν ἀδερφὸ τοῦ Αἰσχύλου Κυναίγειρο, τοῦ 490 π.Χ., ὡς τὰ σήμερα. Κι ἐλπίζω πὼς θὰ γεννᾷς ἕως συντελείας τοῦ κόσμου!

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΚΟΣ

Η ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΠΕΝΘΕΙ

ΠΕΤΡΟΣ ΚΟΚΚΟΡΟΣ

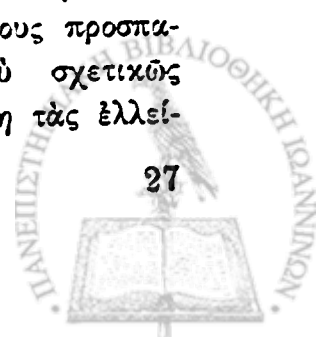
ΤΟΥ ΔΗΜ. ΧΡΗΣΤΙΑΔΗ

Ἐγεννήθη εἰς τὸ Κουκούλι Ζαγορίου - Ἡπείρου.

Εἰς πολὺ μικρὰν ἡλικίαν ἔμεινε ὀρφανὸς πατρός.

Ἐφοίτησεν εἰς τὸ Δημοτικὸν σχολεῖον τῆς ἰδιαίτερας του πατρίδος ὅπου ἡ διδασκαλία ἦτο ἐλλειπυστάτη.

Διὰ τὸ Σχολαρχεῖον μετώκησεν εἰς Ἰωάννινα εἰς τὴν Ζωσιμαίαν Σχολήν, ὅπου εὔρε τοὺς συμμαθητάς του πάρα πολὺ προχωρημένους. Μετὰ συντόνους προσπάθειας κατώρθωσεν εἰς βραχὺ σχετικῶς χρονικὸν διάστημα νὰ καλύψῃ τὰς ἐλλεί-

ψεις τῆς διδασκαλίας τοῦ Δημοτικοῦ καὶ συντόμως νὰ καταστῆ ὁ πρῶτος μαθητὴς τῆς τάξεώς του.

Εἰς τὸ Γυμνάσιον τῆς Ζωσιμείας Σχολῆς συνέχισε τὴν πορείαν του, ἀριστεύων πάντοτε εἰς ὅλα τὰ μαθήματα, μὴ ἀρκούμενος εἰς τὰ διδασκόμενα καὶ ἐπεκτείνων τὰς γνώσεις του πολὺ πέραν τῆς διδασκόμενης ὕλης, π.χ. διὰ τὴν μελέτην τῆς γαλλικῆς γλώσσης ἔμαθε ἐντὸς ἑραχέως χρονικοῦ διαστήματος ἀπάσαι τὰς λέξεις τὰς περιεχομένας εἰς τὸ ἐγκύλιον λεξικὸν τοῦ Δ. Πανταζῆ (περίπου 5.000 λέξεις).

Τὸ βιβλίον τῶν σοφῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων, τῶν φιλοσοφικῶν θεωριῶν, τῆς παραψυχολογίας, τῶν δοκίμων λογοτεχνῶν, τῶν καλλιτεχνικῶν θησαυρῶν (εἰς τὴν ἑλληνικὴν, γαλλικὴν, γερμανικὴν καὶ ἀγγλικὴν) καὶ ἡ ἀκρόασις κλασσικῆς μουσικῆς, ἦτο τὸ πάθος του.

Μαθητὴς τοῦ Γυμνασίου ὄν, παρέδιδε μαθήματα μαθηματικῶν, φυσικῆς καὶ ἀστρονομίας εἰς συμμαθητὰς του καὶ εἰς ἄλλους μαθητὰς.

Μετὰ τὸ πέρας τῶν γυμνασιακῶν του σπουδῶν, λόγῳ ἐλλείψεως ἐπαρκῶν πόρων, διορίσθη καὶ εἰργάσθη ἐπὶ τινα ἔτη εἰς τὴν Γενικὴν Διοίκησιν Ἡπείρου ὡς γραμματεὺς.

Μετὰ ταῦτα, ἐπιτυχῶν ὑποτροφίαν, ἐφοίτησεν εἰς τὴν Φυσικομαθηματικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἀριστεύσας καὶ πάλιν Ἐγένετο κατ' ἀρχὰς βοηθὸς καὶ ἔπειτα ἐπιμελητὴς τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Ὀρυκτολογίας - Πετρογραφίας καὶ Κρυσταλλογραφίας Κτενᾶ, ὅστις ἐκτιμῶν τὰς ἀσυνήθεις πνευματικὰς ἰκανότητας καὶ τὸ λαμπρὸν τοῦ ἥθους, ἐμερίμνησε νὰ λάβῃ ὑποτροφίαν διὰ μεταπτυχιακὰς σπουδὰς καὶ εἰδίκευσιν εἰς τὸν ἀνωτέρω κλάδον. Οὕτω μετέβη εἰς Λειψίαν καὶ ἔπειτα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Τούμπιγκεν τῆς Γερμανίας, ὅπου ἐξετιμήθησαν λίαν αἱ ἐπιδόσεις καὶ αἱ ἐργασίαι του.

Ἐπιστρέψας εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐξελέγη Ὑφηγητὴς καὶ ἔπειτα Καθηγητὴς τῆς ἀνωτέρου εἰδικότητος εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης, ὅπου ἐδίδασκε ἐπὶ μακρὰν σειράν ἔτων, κατακτῶν τὴν ἀγάπην καὶ τὸν βαθύ σεβασμὸν τῶν φοιτητῶν του.

Ἐξέδωκε κλασσικὸν σύγγραμμα τῆς εἰδικότητός του καὶ παρητήθη πρὶν ἢ καταληφθῆ ὑπὸ τοῦ ὀρίου ἡλικίας, ἵνα παραχωρήσῃ τὴν θέσιν του εἰς τὸν διάδοχόν του.

Ἐνυμφεύθη τὴν Ἑλένην Ποταμιάνου ἐκ Κεφαλληνίας, χημικόν, λόγῳ ἀμυδαιῆς ἐκτιμήσεως καὶ συμπαιθείας, μεθ' ἧς συνέζησε μέχρι τῆς τελευταίας τῆς. Ἡ ἀπώλειά τῆς ἀπέτέλεσε βαθύ πλήγμα δι' αὐ-

τόν, τὸ ὁποῖον ἐμετριάσθη πως ἐκ τῆς συμ-
παραστάσεως τῶν δύο ἀδελφῶν τῆς συζύ-
γου του, τῆς Μαρίας Ποταμιάνου καὶ τῆς
Ἄννης Παπαδοπούλου. Ἄτυχῶς, πρὸ διε-
τίας περίπου, ἀπεβίωσεν ἡ Μαρία Ποτα-
μιάνου καὶ ἀπέμεινε μόνη παρηγοριὰ ἡ
Ἄννα Παπαδοπούλου, εἰς τὴν ἔλαχε καὶ
τὸ βαρὺ καθῆκον τῆς κηδεύσεως του.

Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν σωματικὴν του
δυσμορφίαν, ἡ εὐγένεια τῆς ψυχῆς του,
ἡ καλωσύνη, ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς φίλους
του, ἡ συμπαραστάσις του εἰς τὰς δυσκο-
λίαις τῆς ζωῆς των, ἡ γενναιοφροσύνη καὶ
ἡ ζωηροτάτη ἀγάπη του πρὸς τὴν Πα-
τρίδα ἦσαν ἀπὸ τὰ ἐμφανεστερα κοσμί-
ματα τοῦ ἐξαιρέτου χαρακτήρος του.

Ἐσθῆσε, ὅπως ζωηρότατα τὸ ποθοῦσε,
μὲ ἓνα κεραυνόβόλον κτύπημα τὴν 16.5.
1981.

ΔΗΜ. ΧΡΗΣΤΙΑΔΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟΥ ΠΑΝΑΓ. ΓΙΩΒΑΝΝΗ

Ἀπεβίωσεν εἰς τὰς 25 Μαΐου 1981 ὁ
θακεκριμένος ἰατρός τῶν Ἰωαννίνων Γε-
ώργιος Σπ. Γιαννόπουλος.

Ἐγεννήθη εἰς Δούβιανην Ἀργυροκά-
στρου τὸ 1917, ὅπου ἔμαθε τὰ πρῶτα
γράμματα, τὰς δὲ Γυμνασιακάς του σπου-
δάς εἰς τὸ Γυμνάσιον Πωγωνιανῆς καὶ ὡς
Ἀριστοῦχος ἐσπούδασεν μὲ ἔξοδα τοῦ Ἑλ-
ληνικοῦ Δημοσίου εἰς τὸ Ἐθνικὸν Οἴκο-
τροφεῖον Πωγωνιανῆς.

Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ἀπεφοίτησεν ἀπὸ
τὴν Ζωσιμαίαν Παιδαγωγικὴν Ἀκαδη-
μίαν.

Ἐπηρετήσεν ἐπὶ διείτιαν ὡς διδάσκαλος
εἰς Μπόντριστα τῆς Δρόμπολης.

Τὸ 1941 μὲ τὴν ἀναγκαστικὴν ἀποχώ-

ἨΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΑΡΧΕΙΟ ΑΠ. ΒΕΡΤΟΔΟΥΛΟΥ

Ἡ νέα ἀποστολὴ περιλαμβάνει ἐνδιαφέ-
ρουσες, ὅπως πάντα φωτογραφίες ἀπὸ τὴν
Ἠπειρο. Συγκεκριμένα:

- 1) Φωτογραφία ἀπὸ τὸ Μεσοχώρι τοῦ
Παπίγκου - Μικρὸς Μαχαλάς.
- 2) Ἐνα διατηρητέο ἀπὸ τὴν Ἀρχαιολο-
γικὴ Ἑπιμετεία σπίτι - ὄχυρό, τὸ σπί-
τι τοῦ Γεροντάκη, ἀπὸ τὴν Κράφη.
- 3) Πρόσοψη τῆς «Μονῆς Ρωμανοῦ» μὲ τὸ
καμπαναριό.
- 4) Ἡ ὀπισθία ἀποψη τῆς Μονῆς Μολυ-
βδοσκεπάστου.
- 5) Τὸ ἐκκλησάκι τῆς Ἁγίας Παρασκευ-
ῆς στὸ Δρίσκο, ὅπου ξεψύχησε ὁ Λο-
ρέντζος Μαβίλης.
- 6) Μία θαυμάσια ἀποψη τοῦ Βυζαντινοῦ

ρησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ ἀπὸ τὰ Ἄ-
για χῶματα τῆς Βορείου Ἠπείρου κατέ-
φυγεν εἰς Ἀθήνας ὅπου εἰργάσθη ὡς διδά-
σκαλος εἰς τὸ Γαλάτσι, ἀλλὰ συγχρόνως
ἐσπούδαζεν ἰατρικὴν εἰς τὸ Πανεπιστή-
μιον Ἀθηνῶν.

Ἡ ὑπερκόπωση, ὁ ὑποσιτισμὸς καὶ ἡ
δυστυχία τῆς κατοχῆς τοῦ ἐκλόμισαν τὴν
ὕγειαν του καὶ παρ' ὅλα αὐτὰ λαμβάνει
τὴν εἰδικότητα τοῦ Ἀκτινολόγου - Ραδιο-
λόγου.

Ἀπευθύνω πρὸς τὴν σύζυγόν του Ἀλί-
κην, τὴν θυγατέρα του Ἰωάννα καὶ πρὸς
ὄλους τοὺς συγγενεῖς του, τὰ πλέον θερμὰ
μου συλλυπητήρια.

Ἀδελφὲ Γιώργη, εὐχομαι εἰς τὸν Θεὸν
νὰ εἶναι ἐλαφρὸ τὸ χῶμα τῆς Μάνας Ἑλ-
λάδας ὅπου Σὲ ἐσκέπασεν.

Αἰωνία Σου ἡ μνήμη.

ΠΑΝΟΣ ΓΙΩΒΑΝΝΗΣ

Ναοῦ τῆς Κωστανιανῆς.

- 7) Ἡ ἐντυπωσιακὴ Μονὴ Κηπίνης Καλαριτῶν.
- 8) Ἐπιτομή τοῦ Βίβλου.
- 9) Ὀρειβατικὴ ομάδα στὸ Περιστέρι. Στὴν ομάδα ἐκτὸς τοῦ κ. Ἀπ. Βερτοδούλου μετέχει καὶ ὁ διακεκριμένος Ἄγγλος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Λονδίνου DONALD NICOL.
- 10) Φωτογραφία τοῦ Συρμάτινου Γεφυριοῦ τῆς Λεισιᾶς στὸν Ἄραχθο μεταξὺ Χουλιαράδων καὶ Κατσανοχωριῶν.

ΑΡΧΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΝΤΑΖΙΔΗ (1863 - 1941)

Ὁ κ. Στέλιος Πανταζίδης μᾶς στέλλει φωτογραφίες ἀπὸ τὸ Ἀρχεῖο τοῦ πατέρα του, Γεωργίου Πανταζίδη, ποὺ ἦταν ἀπὸ τοὺς πρώτους φωτογραφίσαντες θέματα τῶν Νέων χωριῶν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς Ἠπείρου (1913).

Πολλὰ θέματα ἀπὸ τὸ φακὸ τοῦ Γ. Πανταζίδη εἶναι δημοσιευμένα στὴ Μ. Ἐ. Ἐγκυκλοπαίδεια (Πυρσοῦ) στὸ λήμμα Ἠπειρος καὶ στὰ σχετικὰ μὲ τὴν Ἠπειρο λήμματα.

Ἡ μία φωτογραφία ἀπεικονίζει τὴν Βυζαντινὴ Ναὸ τοῦ Ἄνω Λαμπόδου (τοῦ Σταυροῦ) Βορ. Ἠπείρου. Ἡ ἄλλη ἀρχαϊκὴ νεοκλασικὴ Πωγωνησιακὴ στολὴ.

Ὁ ἴδιος κ. Στέλιος Πανταζίδης μᾶς διευκρινίζει ὅτι ἡ δημοσιευμένη στὸ ἐξώφυλλο τοῦ προηγούμενου Δελτίου φωτογραφία τῆς Μονῆς Σπηλαίου Βορ. Ἠπείρου προέρχεται ἐπίσης ἀπὸ τὸν φακὸ τοῦ Γ. Πανταζίδη.

Τέλος ὁ κ. Ἀθαν. Λέκας μᾶς στέλλει φωτογραφία τοῦ Βυζαντινοῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Πολυτσάνης Βορ. Ἠπείρου.

ΤΟ ΝΕΟ Δ.Σ. ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Ἀπὸ τὶς ἀρχαιρεσίες τῆς Γεν. Συνελεύσεως τῶν Ἑταίρων τῆς Ἠπειρωτικῆς Ἐταιρείας τῆς 17 Ἀπριλίου 1981 ἀνεδείχθη νέο Διοικ. Συμβούλιο τῆς τριετίας 1981—1983, ποὺ συγκροτήθηκε σὲ σὴμα στὴ Συνεδρίαση τοῦ Δ.Σ. τῆς 21 Ἀπριλίου ὡς ἑξῆς:

1. Ἀλέξ. Χ. Μαυροπούλου, λαογράφος, ἱστορ. ἐρευνητῆς, Πρόεδρος.

2. Κων. Ἐξαρχος, συν)χος Συμβολαιογράφος, Ἀντιπρόεδρος.

3. Στάθ. Λαμπρίδης, Ἐπίτ. Γυμνασιάρχης, Γεν. Γραμματεὺς.

4. Ὀρέστ. Βακατάκης, Ἐπίτ. Γεν. Διευθ. Οἴκον. Ἐφοριῶν, Ταμίας.

5. Ἀρ.στ. Δημητριάδης, Ἐπίτμ. Διευθυντῆς Ὑπ. Ἐσωτερικῶν, Ἀναπληρωτῆς Γεν. Γραμματεὺς.

6. Δημ. Δρόσος, συν)χος δημ. ὑπάλληλος, Σύμβουλος.

7. Αἰμιλία Κάμτσιου, Σύμβουλος.

8. Λεων. Μελάς, ἱστορ. συγγραφεὺς, Σύμβουλος.

9. Πέλοπ. Οἰκονομίδης, Ἐπίτμ. Γυμνασιάρχης, Σύμβουλος.

ΑΝΑΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΙ

Μαυροπούλου Θεοφάνης

Παπαγεωργίου Λάμπρος

Παπαδόπουλος Νικόλ.

Παπαθεοδώρου Ἀπόστ.

Χαλδούπης Κων.

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Τ α κ τ : κ οί.

Γεώργ. Στεργίου

Γεώργ. Κούνδουρος

Ἀ ν α π λ η ρ ω μ α τ : κ οί.

Μάνθος Οἰκονόμου

Χρυσόστ. Λαμπρίδης.

Η Π Ε Ι Ρ Ω Τ Ι Κ Η Π Ι Ν Α Κ Ο Θ Η Κ Η

Ἄριθ. 169. — Σπίτι - Ὀχυρὸ τοῦ Γεροντάκη στὴν Κράψη.
(Ἄρχ. Ἄπ. Βερτοδούλου)

Ἑσωτερικὴ Ζωὴ καὶ Κίνησις

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΣΤΗΛΗ ΕΙΣΦΟΡΩΝ

Ἀπὸ μῆνα σὲ μῆνα συνεχίζεται κάτι, πού δὲν ἔχει εὐκολὰ προηγούμενο. Εἶναι τὸ δημοψήφισμα τῆς ἀγάπης τῆς «Ἑπειρωτικῆς Ἑταιρείας», πρὸς τοὺς φίλους τῆς, τὰ Μέλη τῆς καὶ τοὺς Ὑποστηρικτὰς τῆς καὶ αὐτῶν, πού ἀνταποκρινόμενοι, τῇ στηρίζουν μὲ τίς πάσης φύσεως αὐτοπροαίρετες εἰσφορές τους. Κρίκοι αὐτῆς τῆς ἀλυσίδας τῆς ἀγάπης σ' αὐτοὺς τοὺς ἀπάνθριπους καιρούς, πού ζοῦμε εἶναι αὐτὸ τὸ μῆνα, οἱ:

ἌΡΧ.
 Ὁ Ἐπίτιμος Διευθυντῆς Οἰκονομικῶν Ἐφοριῶν κ. Σπύρος Ρίζος γιὰ τοὺς γενικωτέρους σκοποὺς τῆς Ἑταιρείας

1000

Ὁ κ. Δημ. Γιαννόπουλος γιὰ τὸ Δελτίο

250

Ἡ κ. Ἠλέκτρα Παπαστεφάνου νέα εἰσφορά τῆς εἰς μνήμην τῶν Γονέων τῆς Χαρχλάμπους καὶ Ἑλένης Μαστραπᾶ καὶ τοῦ συζύγου τῆς Στεφάνου Παπαστεφάνου

1000

Ὁ κ. Κων. Κουκουζέλης γιὰ τὸ Δελτίο

500

Ὁ Καθηγητῆς κ. Παν. Μέγας συνδρομῆ τῶν Δελτίου

500

Ὁ κ. Λεωνίδα Πάντος νέα εἰσφορά του γιὰ τὴν ἐκδόσιν τοῦ Δελτίου

1000

Ὁ ἀκτινολόγος ἱατρός κ. Βασίλ. Χρήστου, ὑπὲρ τῶν γενικωτέρων σκοπῶν α' ὁδῶν

2000

Ὁ Ὁμότιμος Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Βασ. Βαλαώρας

γιὰ τοὺς γενικωτέρους σκοποὺς τῆς Ἑταιρείας

1000

Ὁ ἐκπαιδευτικὸς καὶ ἱστορικὸς ἐρευνητῆς κ. Φίλιππος Κολοβός γιὰ τὴν ἐκδόσιν τοῦ Δελτίου

500

Ὁ συνταξιούχος ἀστυνομικὸς Διευθυντῆς κ. Δημ. Καραμπᾶς τὴν ἀνελλιπῆ χορηγία του γιὰ τὴν ἐκδόσιν τοῦ Δελτίου

500

Ὁ κ. Χαρ. Λεοντίδης ὑπὲρ τῶν γενικωτέρων σκοπῶν τῆς Ἑταιρείας

1000

Ὁ Πρόεδρος Πρωτοδικῶν κ. Νικ. Πολυμερίδης νέα εἰσφορά του ὑπὲρ τῆς Ἑταιρείας

1000

Ὁ κ. Κώστας Τσακούμης ὑπὲρ τῶν γενικωτέρων σκοπῶν καὶ εἰδικὰ γιὰ τὸ Δελτίο

1000

300

Ὁ κ. Δημ. Παπαδόπουλος ἀπὸ τὸ Βόλο συνδρομῆ... γιὰ κάθε ἐκδόσιν τοῦ Δελτίου

250

Ὁ κ. Θεοφ. Βαζάκας γιὰ τὸ Δελτίο

400

Ὁ κ. Ἐμ. Καλαθάκης ὁμοίως

500

Ὁ κ. Κων. Τσοφόπουλος, ὁμοίως

1000

Ὁ Πρόεδρος Πρωτοδικῶν κ. Ἰωάννης Λιώλης μὲ τὰ συγχαρητήριά του «γιὰ τὴν πολύτιμη προσφορά τῆς Ἑταιρείας»

1000

Ὁ κ. Σπυρίδων Βλάχος γιὰ τὸ Δελτίο

1000

Ὁ Ἐπίτιμος Λυκειαρχῆς καὶ ἱστορικὸς συγγραφέας κ. Φώτιος Οἰνόμου γιὰ τὸ Δελτίο

500

Ὁ κ. Κώστας Θεοδοσίου γιὰ τὸ Δελτίο

500

Οἱ κυρίες Ἀλεξάνδρα καὶ Λήδα Καζαντζή, νέα εἰσφορά τους γιὰ

τοὺς γενικωτέρους σκοποὺς τῆς Ἑταιρείας	5000	Κορκάρης νέα συνδρομὴ γιὰ τὸ Δελτίο τῆς Ἑταιρείας	600
Ὁ κ. καὶ ἡ κ. Γ. Βαλούρδου βιομηχάνου, νέα εἰσφορά τοὺς εἰς μνήμην Παύλου Κιτσανέλη	1000	Ὁ κ. Πέτρος Οἰκονόμου ἀπὸ Ἀρίστη Ζαγορίου γιὰ τὸ Δελτίο	500
Ὁ κ. Γεώργ. Παπαδημητρίου εἰς μνήμην τῶν Γονέων τοῦ Νικολάου καὶ Ἑλένης	500	Ὁ ἱερέας - ἱστορικὸς ἐρευνητὴς ἀπὸ Φρασταγὰ κ. Γεώργιος Ἐξάρχος, νέα συνδρομὴ γιὰ τὸ Δελτίο	1000
Οἱ Κληρονόμοι τοῦ ἀειμνήστου Χριστόδ. Καλλίδου, εἰς ἐκτέλεσιν παραγράφου τῆς διαθήκης του «διὰ τὴν ἀπρόσκοπον συνέχισιν τοῦ πνευματικοῦ ἔργου τῆς Ἑταιρείας»	10.000	Ὁ κ. Ἐλευθ. Ψαρρᾶς, Λάκων, ἀγωνιστὴς στὸ Ἑπειρωτικὸ Μέτωπο τὸ 1940, γιὰ τὸ Δελτίο	400
Ὁ κ. Δημ. Ρόκος γιὰ τὸ Δελτίο	500	Ἡ κυρία Ἐλευθ. Νικολ. Τσουμάνη, Εὐεργέτου τῆς Ἑταιρείας, ἔμπρακτῃ συνέχισι τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ ἀειμνήστου συζύγου της γιὰ τὸ Δελτίο	1000
Ὁ κ. Χρ. Χρησιδῆς ἀπὸ Θεσσαλονίκης γιὰ τὸ Δελτίο	700	Ὁ κ. Σωτήριος Μπελτάος γιὰ τὸ Δελτίο	500
Ὁ κ. Νικόλ. Βρυζώνης, ὁμοίως	600	Ὁ τακτικὸς χορηγὸς τῆς Ἑταιρείας κ. Γεώργ. Βάντζιος γιὰ τοὺς γενικωτέρους σκοποὺς τῆς Ἑταιρείας εἰς μνήμην τῆς ἀδελφῆς του Πιπίτσας Βάντζιου	1000
Ὁ κ. Δημ. Χαδέλας, ὁμοίως	300	Ὁ ὀρθοδοντιστὴς - ἱατρὸς κ. Ἰω. Μπασογιάννης γιὰ τοὺς γενικωτέρους σκοποὺς	1000
Ὁ κ. καὶ ἡ κ. Λέοντος Ἰ. Μελεῶ, συνέχεια τοῦ ἀδιαλείπτου πρὸς τὴν Ἑταιρεία ἐνδιαφέροντος εἰς μνήμην Σπύρου Βαρουτσῆ μέσω τῆς «Ἑστίας»	1500	Ἡ κυρία Ἰφιγένεια Θεοδωρίδου γιὰ τὸ Δελτίο	500
Ἡ κυρία Ἀννίκα Γκαναδία τοῦ χειρουργοῦ τοῦ πολέμου 40—41 γιὰ τὸ Δελτίο τῆς Ἑταιρείας, νέα εἰσφορά της	1000	Ὁ ἐκπαιδευτικὸς κ. Σωτ. Παπαδόπουλος, ὁμοίως	300
Ὁ Βιομήχανος, τ. Πρόεδρος τῆς Πανεπιστημιακῆς Συνομοσπονδίας κ. Ἐλευθ. Μαντζίκας, νέα εἰσφορά του γιὰ τοὺς γενικωτέρους σκοποὺς τῆς Ἑταιρείας, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Προέδρου	10.000	Ὁ Ἐκπαιδευτικὸς κ. Θωμᾶς Δέρβος εἰς ἐνίσχυσιν τῶν σκοπῶν τῆς Ἑταιρείας	500
Ὁ ἀπὸ Πάτερὸ Κατσανοχωρίων, ταγματάρχης ἐ.ἀ. κ. Νίκος Κοντογεώργος, εἰς μνήμην τῆς προσφιλοῦς συζύγου τοῦ Ἀριάδνης	5000	Ὁ Ἐπίτιμος Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς κ. Ἰωάνη. Παπαδάτος ὑπὲρ τῶν γενικωτέρων σκοπῶν τῆς Ἑταιρείας εἰς μνήμην τῶν Ἑπειρωτῶν Καθηγητῶν Γεωργίου Οἰκονόμου καὶ Ἀλκιβιάδου Κοντοπάνου	1000
Ὁ Ἐπίτιμος Ἐφέτης ἀπὸ Πολύτσανη Βορ. Ἠπειροῦ κ. Γεώργ.		Ὁ κ. Δημ. Κατσικῆς γιὰ τοὺς γενικωτέρους σκοποὺς	1200

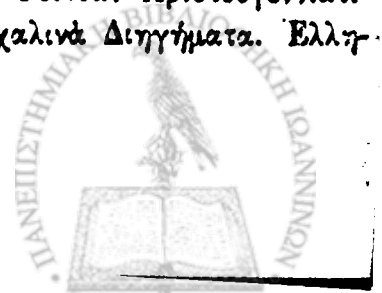

•Ο κ. Άγγ. Πίκος για τὸ Δελτίο	500
•Ο ἔμπορος κ. Ἄριστ. Σιωτηριάδης ἀπὸ Ἰωάννινα, ὑπὲρ τῶν γενικωτέρων σκοπῶν τῆς Ἐταιρείας «τὴν ἐλάχιστη, ὅπως γράφει: ὁ εὐγενικὸς φίλος, προσφορά στὸ ἀξιόλογο καὶ ἐπωφελὲς γιὰ τὸν τόπο μας ἔργο της»	10.000
•Ο τακτικὸς χορηγὸς τῆς Ἐταιρείας κ. Φώτης Νικόπουλος, νέα εἰσφορά του	1000
•Ο ἐπίσης τακτικὸς χορηγὸς Καρδιολόγος - ἱατρὸς κ. Μιχ. Μηλίγγος, νέα εἰσφορά του	1000
•Ο Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἐταιρείας κ. Κων. Ἐξαρχος, εἰς μνήμην τοῦ ἐξόχου Ἡπειρώτη πολίτη Καθηγητοῦ Πέτρου Κόκκορου	1000
•Ο Ἐπίτ. Ἐφέτης κ. Γεώργ. Κορκάρης καὶ ἡ κ. Κορκάρη, εἰς μνήμην τῆς ἀποδιδωσάσης στὴν Πολύτσανη Βορ. Ἡπείρου ἀδελφῆς των Ἀθηνᾶς	2000
•Ο Ἐπίτ. Διευθυντῆς τῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς Ἰωαννίνων κ. Δημ. Χρησιδῆς, ἀντὶ στεφάνου εἰς μνήμην τοῦ ἐξόχου Ἡπειρώτου πολίτη Καθηγητοῦ Πέτρου Κόκκορου.	5000
•Ο συμβουλευτὸς κ. Μιχαὴλ Μπενέκος ἀπὸ Κόρινθο γιὰ τοὺς γενικωτέρους σκοποὺς τῆς Ἐταιρείας	1000
•Ο κ. καὶ ἡ κ. Πάνου Ἰ. Μελά, μέσω τῆς «Ἐστίας» ἔκαμε τὴν εὐγενικὴ σκέψη νὰ θυμηθεῖ τὴν Ἡπειρωτικὴ Ἐταιρεία καὶ πάλι. Εἰς μνήμην τῆς Παρασκευούλας Κυριαζῆ	2000
•Ο κ. Πέτρος Γεωργιάδης γιὰ τὸ Δελτίο τῆς Ἐταιρείας	700

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Συνεχίζεται ἡ προσφορά βιβλίων ἀπὸ διαφόρους συγγραφεῖς, τοὺς ὁποίους καὶ εὐχαριστοῦμεν θερμὰ.

- Θάνου Κωτισπούλου: Θεατρικὰ ἔργα. Ἀθήνα 1980.
- Γεωργίου Θ. Λυριτζῆ: Ἡ Ἐθνικὴ Ἐταιρεία καὶ ἡ δράσις αὐτῆς. Κοζάνη 1970.
- Δημητρίου Σ. Σούτζου: Κλεφταρματολογία. Ἀθήνα: 1981.
- Στρατηγῶ Ἰωάννου Σ. Ἀλεξάκη: Αἱ ἀδελφαὶ Κρήτη καὶ Χαλκιδική. Ἀθήνα: 1980.
- Τοῦ Τσαμανταίου: Στοχαστικὴ παρλάτα ἐνὸς νοσταλγοῦ. Ἀθήνα 1981.
- Στεφ. Μπέττη: Ἰωάννης Δομπόλης. Ἰωάννινα 1976.
- Στεφ. Μπέττη: Ἡ Κοβίλιανη. Γιάννινα 1978.
- Στεφ. Μπέττη: Μιχαὴλ Χρηστάρης. Γιάννινα 1972.
- Γιάννη Τσίπη: Σιγανὲς φωνές. Ποιήματα. Ἀθήνα 1981.
- Βασίλη Κραφίτη: Λόγιοι τῆς Ἡπείρου (1430—1950). Τόμος Δεύτερος. Ἀθήνα 1981.
- Ἡπειρωτικὰ Χρονικά. Τόμος 22. Ἰωάννινα 1980.
- Ἀρχηγεῖο Χωροφυλακῆς. Ἐκθεση πεπραγμένων 1978—79.
- Βασίλη Ε. Τσιάτη: Ἡλιόλουστη καὶ θαλασσοφίλητη χώρα. Πειραιᾶς 1981.
- Σεραφεῖμ Κ. Τσιτσά: Ὁ τραγουδιστὴς τοῦ Βουνοῦ καὶ τοῦ Δάσου. Ἀθήνα 1980.
- Σεραφεῖμ Κ. Τσιτσά: Χριστουγεννιάτικα καὶ Πασχαλινὰ Διηγήματα. Ἑλλη-

- νικῆς Γιορτῆς. Ἀθήνα 1981.
- Μερκούριος Καρύδης: Ἡ ἱστορία καὶ οἱ ἀγῶνες τῶν Ἑπειρωτῶν. Ἀθήνα '81.
- Στυλιανοῦ Κ. Σιωμοπούλου: Πόλεμος Καίσαρα καὶ Πομπηίου, στήν Ἑπειρο καὶ τὴν Ἰλλυρία. (49—48 π.Χ.). Θεσσαλονίκη 1981.

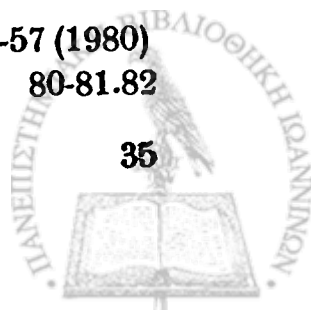
Πασίγνωστη διανοσμένη Ἑπειρώτισσα, πὺ θέλει νὰ μείνει ἀνώδυμη ἢ δωρεὰ της, μᾶς ἐστειλε τὰ ἐξῆς βιβλία: Τὶς διαλέξεις Φιλολογικοῦ Συλλόγου Πανασσῶ ἀπὸ ἀρ. 1—15, ἦτοι:

- Ν. Γ. Πολίτου: Γνωστοὶ ποιηταὶ Δημοτικῶν Ἀσμάτων, ἀρ. 1. Ἀθήνα: 1916
- Σπυρ. Π. Λάμπρου: Ρήγας, Βηλαράς, Χριστόπουλος, ἀρ. 2. Ἀθήνα: 1916.
- Ἀντωνίου Μάττι: Ὁ Σολωμὸς καὶ ἡ Ζάκυνθος, ἀρ. 3. Ἀθήνα: 1916.
- Γεωργίου Σωτηριάδου: Ἀνδρέας Κάλβος ἀρ. 4, Ἀθήνα: 1916.
- Γ. Τσοκπούλου: Οἱ Σεῦτσοι καὶ ἡ πολιτικὴ ποίησις ἐπὶ Ὀθωνος. Ἀθήνα: 1916, ἀρ. 5.
- Εὐγενίου Γ. Ζαλοκώστα: Ἀνδρέας Ρίζος Ραγκαβῆς, ἀρ. 6. Ἀθήνα: 1916.
- Ἰω. Ζερβῶ: Ἀνδρέας Λασικαράτος ἀρ. 7. Ἀθήνα: 1916.
- Τιμοθέοντος Ἀμπελά: Ὁ Θεόδωρος Ὀρφανίδης καὶ ἡ ἐπεχὴ του ἀρ. 8. Ἀθήνα: 1916.
- Πολυβίου Δημητρακοπούλου: Ζαλοκώστας ἀρ. 9. Ἀθήνα: 1916.
- Διον. Στεφάνου: Γεώργιος Τερτσέτης ἀρ. 10. Ἀθήνα: 1916.
- Παύλου Νιρβάνα: Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης ἀρ. 11. Ἀθήνα: 1916.
- Κ. Παλαμᾶ: Ἰούλιος Τυπάλδος ἀρ. 12. Ἀθήνα: 1917.
- Γρηγ. Ξενοπούλου: Ὁ Παράσχοι ἀρ.

13. Ἀθήνα: 1916.
- Θ. Βελλανίτου: Πολυλάς, Μαρκορᾶς καὶ ἡ Σχολὴ τῆς Κερκύρας ἀρ. 14. Ἀθήνα: 1916.
- Χ. Ἀγγινου: Βασιλειάδης, Παπαρρηγόπουλος καὶ οἱ περὶ αὐτοὺς ἀρ. 15. Ἀθήνα: 1916.
- Ἐπίσης καὶ τὰ ἐξῆς βιβλία:
- Τάσου Γαλδέμη: Ἀπ' ὅσα εἶπα. Σέρρα:.
- Χ. Παππᾶ: Ξεκινῶντας μόνος. Ποιήματα. Ἀθήνα: 1977.
- Ἀλεξάνδρος Παραφεντίδου: Δώρα ντ' Ἰστρία. Θεσσαλονίκη 1962.
- Σαμουήλ Σμάιλς: Βοήθει Σαυτόν. Ἀθήνησι: 1890.
- Περὶ τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ Γυναικῶν τῆς Δώρας Ἰστρίαδος. Ἀθήνα: 1861.
- Ἀριστοτέλους Π. Κουρτίδου: Τὸ Ἑλληνικὸν διήγημα μέχρι τῆς Ἐπαναστάσεως. Ὁ Ἀλέξ. Ραγκαβῆς ὡς διηγηματογράφος. Ἀθήνα: 1921.
- Ἀρίστου Καμπάνη: Καλλιγᾶς καὶ Ζαμπέλιος. Ἀθήνα: 1920.
- Ἐνα τόμον ἐφημερίδος Νέα Ἡμέρα Τεργέστης ἀπὸ ἀρ. 1002—1072 (14. 4. 1915 ἕως 28 Ἰουλίου 1915).
- Ὁμήρου Ἰλιάς. Στερεότυπος. Ἐκδοσις Λειψίας. Μέρος 2ον. (N—Q).

Π Ε Ρ Ι Ο Δ Ι Κ Α

- «Σκουφᾶς» (Ἄρτα) τχ. 52—53 (1979) 54—55 (1980).
- «Ἑπειρος» (Θεσ) νίκη) τχ. 1—2 (1980) ἔτος Γ.
- «Σκιαθου» τχ. 17-18-19 (1980).
- «Κρυστάλλης» (Πειρα:εὺς) τχ. 166 (1979), 169-170 (1980), 172 (1981).
- «Αἰολικά Γράμματα» τχ. 56-57 (1980)
- «Ἀττικὸς» (Ἀθηναί) τχ. 80-81-82

ΤΡΟΠΑΙΟΝ ΚΑΛΠΑΚΙΟΥ

ΑΛΕΞ. ΤΣΟΥΚΑΝΕΛΗ - Χαρ. Κα-
τσιμήτρος, Πρόμαχος τῆς Ἠπείρου.

Ἄριθ. βιβλίου — Ποσόν

Ἐκ προηγουμένων Δρχ.	191.780
Ὁ κ. Ἄνδρ. Φαρμάκης	1340 300
Ἡ κ. Ἀγγελικὴ Φίτσου	1356 300
Ὁ κ. Νικὼλ. Χανδάνος	1116 300
Ἡ κ. Πέπη Τζιάκου	1488 300
Ὁ κ. Διον. Λειβαθηνός	1215 300
Ὁ κ. Ἐμ. Χαλατζόπουλος	1139 300
Ἡ κ. Τίτσα Φιλίππου	1333 300
Ὁ κ. Σὺλ. Τζαφέρης	1344 300
Ἡ κ. Ἐλένη Φεραδοῦλου	1369 300
Ἡ κ. Ἀλίκη Ψυχουροῦ	1284 300
Ἡ κ. Βούλα Φαρμάκη	1398 300
Ὁ κ. Χρ. Τσουβαλίδης	1280 300

Μεταφορὰ 195.380

(1980)—85 (1981).

—«Φυσιολάτρης» (Ἀθήναι) 377 - 378-
379-380 (1980).

—«Ἑλληνίδων Βορείου Ἑλλάδος» τχ.
144-145-146 (1980) 148 ('81).

—Ἐκδρομικὰ Χρονιὰ (Ἀθήναι) τχ. 5-
6-8 (1980), 9 (1981).

—Συμβολή (Παρίσι) τχ. 2, 3, 4, 5
(1979) - (9, 10, 11, 12 ('80)
13 (1981).

—Ἐπιθεώρησις Ἀγροφυλακῆς (Ἀθή-
ναι) τχ. 86, 87, 88, 90, 91 (1980).

—Προβλήματα Ἐκκλησιαστικά, τχ.
11-12 (1979) 13,

14,15,16 (1980)

Μεταφορὰ 195.380

Ὁ κ. Ἰωάν. Λεοντιάδης	1232 300
Ὁ Πανσοσιολογιώτατος Ἀρχιμαν- δρίτης κ. Χερουβαίμ	1259 300
Ὁ κ. Κων. Τσοφάπουλος	1222 300
Ὁ κ. Μιχ. Τζιόβας	1425 300
Ὁ κ. Δημ. Χαρίσπαπας	1279 300
Ἡ κ. Τίτσα Χρυσοχοῦδου	1248 300
Ὁ κ. Λάμπρος Χρήσιμος	1162 300
Ὁ κ. Δημ. Χαλιᾶσος	1136 300
Ὁ κ. Ἀναστ. Χατζόπουλος	1230 300
Ὁ κ. Χρ. Χρήστου	1158 300
Ὁ κ. Γεώργ. Φωλλίδης	1124 300
Ὁ κ. Χρ. Χρηστίδης	1168 300
Ὁ κ. Κων. Τέντας	1494 300
Ὁ κ. Διὰμ. Φραγκόπουλος	1148 300
Ὁ κ. Ἰωάν. Χαρίτων	1107 300
Ὁ κ. Παντ. Τριαντάφυλλος	1474 300
Ὁ κ. Δημ. Χαβέλας	1179 300
Ὁ κ. Ἀναστ. Χρηπίτης	1223 300
Ὁ κ. Βασ. Χίτας	1270 300
Ἡ κ. Σοφ. Τζούμη	1418 300
Ὁ κ. Ἀθαν. Τσοῦμαρης	1485 300
Ὁ κ. Σπύρος Σταύρου	1205 300
Ὁ κ. Ἐλευθ. Τζιόβας	1327 300
Ὁ κ. Γεώργ. Καξίγιοιτηρίου	1299 300
Ὁ κ. Γεώργ. Σταύρου	1235 400
Ὁ κ. Δημ. Κατσίκη	602 300
Ἡ κ. Βεατρίκη Τσίρκα	1291 300
Ὁ κ. Γεώργ. Τσίλης	1402 300
Ὁ κ. Παν. Χαλδέζος	1178 300
Ὁ κ. Δημ. Χατζής	1298 300
Ἡ κ. Ἄννα Τίτσα - Κούνη	1479 300
Ἡ κ. Χρυσάνθη Τσίτζα	1412 300
Ὁ κ. Παναγιῆς Τζαμπούρας	1393 300
Ὁ κ. Βασ. Μέξης	— 300
Ὁ κ. Χρ. Ἀλεξίου	1405 300

Δρχ. 205.980

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Δ. ΤΣΕΚΟΥΡΑ:
ΑΠΟ ΤΟΥ 98ου ΥΨΩΜΑΤΟΣ.
ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΗΠΕΙΡΩΤΟΥ
ΑΓΩΝΙΣΤΟΥ. 1979.

Ένα βιβλίο πολυσέλιδο φορτωμένο με αναμνήσεις και πλήθος σπανίων και ανεκδότων φωτογραφιών. Η έκδοση έχει δωρηθεί στην «Ηπειρωτική Έταιρεία» και οι εισπράξεις από την πώληση των αντιτύπων πηγαίνουν για την ανάπτυξη του έργου της. Το βιβλίο σε πολυτελή εμφάνιση έχει διατιμηθεί σε 1000 δρχ.

—Συνεχίζεται σταθερά ή διάθεσή του, στους Φίλους του καλού Ήπειρωτικού Βιβλίου.

Έκ προηγούμενων Δρχ. 61.000			
Μέσω Βιβλιοπωλείου Β. Γρηγοριάδου	1400	Ό κ. Άριστ. Δημητριάδης	1000
Ό Ιερέας Γεώργ. Ξεάρχος	1000	Ό κ. Βασ. Μέξης	1000
Η κυρία Άθηνᾶ Βατσέλα	1000		
Η κυρία Νίκη Μπούντα	1000		
			Δρχ. 67.400

«Λαμπριάδειος Σχολή»

Για χειροποίητο Χαλί και παραδοσιακά ύφαντά που έντυπωσιάζουν για τή δουλειά και τὰ πρωτότυπα σχέδιά τους, μόνο στη «Λαμπριάδειο Σχολή» του χωριού Πάνω Σουδενά Ζαγοριού
Παραγγελίες τηλ.: 0651 – 27.692

Η Π Ε Ι Ρ Ω Τ Ι Κ Η Π Ι Ν Α Κ Ο Θ Η Κ Η

Άριθ. 170. — Στο Περιστέρι. (Καθιστοί από άριστερά πρώτος ο Άπ. Βερτόδουλος, δεύτερος ο NICOL. (Άρχ. Άπ. Βερτοδούλου)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ»

1. Ε. Π. ΦΩΤΙΑΔΟΥ — ΣΠ. ΚΑΛΛΙΑΦΑ: Σπυρίδων Λάμπρος, Α' έκδοσις 1961, Β' έκδοσις 1967.
2. ΣΠΥΡ. ΚΑΛΛΙΑΦΑ — ΑΛ. ΒΑΜΒΕΤΣΟΥ — ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΚΟΖΑΝΗΣ — Γ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: Σπυρίδων Βλάχος, ό από Ίωαννίνων 1961, Β' έκδοσις 1970.
3. Ε. Π. ΦΩΤΙΑΔΟΥ — ΣΠ. ΚΑΛΛΙΑΦΑ: Δημήτριος Σ. Μπαλάνος, Α' έκδοσις 1961, Β' έκδοσις 1963.
4. Γ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: Ή συμβολή τής Ήπειρου εις τούς άγώνας ύπέρ τής Ήλευθερίας, 1963, Β' έκδοσις 1970.
5. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ: Ό μύθος τής άλθωνικής συμβολής εις τήν άνεξαρτησίαν τής Ελλάδος, 1963.
6. ΙΩΑΝ. ΕΞΑΡΧΟΥ : Ό οικονομικός προγραμματισμός του ήπειρωτικού χώρου, 1963.
7. Γ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: Γεώργιος Χατζής - Πελλερέν, ό Ήπειρώτης άγωνιστής, ό δημοσιογράφος, ό ποιητής, 1964.
8. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ : Χρ. Χρηστοβασίλης, ό διηγηματογράφος, ό λαογράφος, ό πατριώτης, 1965.
9. ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ Ι. ΚΑΚΟΥΡΗ: Θάνατος - Άνάστασις σέ μαγικο - θρησκευτικά «δρώμενα» τής λαϊκής λατρείας τής Ήπειρου, 1965.
10. Γ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: Ίωάννης Κωλέττης, ό Ήπειρώτης Πρωθυπουργός, 1966.
11. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ: Ή ξενιτειά και τó δημοτικό τραγούδι, 1966, Β' έκδοσις, 1970.
12. ΝΙΚΟΛ. ΤΣΑΚΑ: Πάργα, 1966.
13. ΚΩΝ. Δ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ: Δομήνικος Θεοτοκόπουλος, 1966.
14. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: Δροσουλίτες, Ήπειρος, Κρήτη, 1967.
15. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: Ό Γεώργιος Σταύρου και ή Ήθνική Τράπεζα, 1967.
16. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ: Άγγελική Χατζημιχάλη και ή Ήπειρωτική λαϊκή τέχνη, 1967.
17. ΑΛΚΗ ΜΑΝΘΟΥ: Ήπειρώται εις τήν Ρουμανίαν (Α' και Β') 1967.
18. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ: Σχολεία και Διδάσκαλοι του Άλυτρώτου Ήλληνισμού, 1967.
19. ΓΕΩΡΓ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: Ό Άλή πασάς από τήν άλλη πλευρά, 1968.
20. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ: Γ. Καστριώτης (Σκεντέρμπεης) 1968.
21. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ: Ήπειρος και Λακωνία. (Άπό τήν Σπλάντζα έως τόν Αύτονομιακόν Άγώνα 1914), 1968.
22. ΠΑΝΑΓ. ΓΡ. ΖΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Τά Ήθνικά Κληροδοτήματα και αί προς αυτά ύποχρεώσεις τής Πολιτείας, 1968.
23. ΜΙΧ. ΠΕΡΑΝΘΗ : Λορέντζος Μαβίλης, ό ήρωας του Δρίσκου, 1969.
24. ΔΗΜ. Τ. Ν. ΜΠΟΤΣΑΡΗ: Ή Άπελευθέρωσις των Ίωαννίνων, 1969.
25. ΓΕΩΡΓ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: Ίωάννης Βηλαράς, ό Ήπειρώτης ιατροφιλόσοφος, ποιητής και λόγιος, 1969.
26. ΖΗΣΗ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ : Σπύρος Χασιώτης, ό Ήπειρώτης πατήρ τής Γεωργίας, 1969.
27. ΒΑΣΙΛΗ ΚΡΑΨΙΤΗ: Τό νόημα του Σουλίου, 1969.
28. ΒΙΒΗΣ ΔΗΜ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ : Ή Κοινωνική Πολιτική και οι Ήπειρώται Ήθνικοί Εϋεργέται, 1970.
29. Κ. Δ. ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ: Αί Ήπειρώτισσαι εις τούς έθνικούς άγώνας, 1970.
30. ΙΩΑΝ. ΒΟΓΑ: Ή θέσις του Βορειοηπειρωτικού ζητήματος, 1970.
31. ΑΛΚΗ ΜΑΝΘΟΥ: Ήπειρώται δημοσιογράφοι στη Ρουμανία, Θωμάς Πασχίδης, 1970.
32. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ : Άπό-

- στολος 'Αρσάκης και ή Φιλεκπαιδευτική 'Εταιρεία, 1970.
33. ΙΩΑΝ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ: 'Η πνευματική κατάσταση στα Γιάννινα στις αρχές τοῦ 19ου αἰῶνος, ὅπως τήν είδαν οί ξένοι περιηγηταί, 1971.
 34. ΑΘΑΝ. ΣΟΥΡΑ: 'Η συμβολή τῶν 'Αδελφῶν Ριζάρη εἰς τήν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, 1972.
 35. ΓΕΩΡΓ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: Κομπογιαννίτες, Ματσουκάδες, οί ξακουσμένοι αὐτοδίδακτοι γιατροί ἀπ' τὸ Ζαγόρι τῆς 'Ηπείρου, 1972.
 36. ΑΛΚΗ ΜΑΝΘΟΥ: 'Ηπειῶται δημοσιογράφοι στή Ρουμανία, Σπ. Σίμος - Ζαχ. Σαρδέλλης κλπ., 1973.
 37. ΓΡΗΓ. ΓΚΙΖΕΛΗ: 'Η λειτουργία τῶν Βορειοηπειρωτικῶν τραγουδιῶν τῆς ἀγάπης, 1973.
 38. Γ. Θ. ΜΑΡΑΖΙΩΤΗ: 'Ο 'Ηπειρώτης 'Εθναπόστολος Πέτρος 'Ηπίτης, 1973.
 39. Β. Γ. ΒΕΤΣΟΠΟΥΛΟΥ: 'Ο γάμος στήν Πυροόγιαννη τά παλιά τά χρόνια, 1973.
 40. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ: Λαϊκή ἀρχιτεκτονική. 'Ηπειῶτες μαστόροι καί γεφύρια, 1973.
 41. ΔΗΜ. Τ. ΝΟΤΗ ΜΠΟΤΣΑΡΗ: 'Αγῶνες ἐλευθερίας, 1973.
 42. ΣΤΑΘΗ Δ. ΛΑΜΠΡΙΔΗ: Χριστόδουλος Κλονάρης, Ζαγορίτης, 1975.
 43. ΕΥΑΓΓ. Κ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ: Παραλειπόμενα καί κατάλοιπα τοῦ παναρχαίου πρώτου ἐν 'Ηπείρῳ Μαντείου Δωδώνη, 1975.
 44. ΕΜΜ. Γ. ΠΡΩΤΟΥΣΑΛΤΗ: 'Η 'Ηπειρος καί τὸ Εἰκοσιέννα, 1975.
 45. ΔΗΜ. Σ. ΛΟΥΚΑΤΟΥ: 'Ο Παρομοιακὸς λόγος τῶν 'Ηπειρωτῶν, 1976.
 46. ΠΑΥΛΟΥ Γ. ΔΕΛΑΠΟΡΤΑ: Μνήμη Γεωργίου Γκάγκου, 1977.
 47. ΑΘΑΝΑΣ. ΚΙΤΣΟΥ: Θεσπρωτική Γῆ, 1977.
 48. ΑΛΕΞ. Σ. ΤΣΟΥΚΑΝΕΛΗ: Χαράλαμπος Καταιμῆτρος, Πρόμαχος τῆς 'Ηπείρου, 1978.
 49. ΣΤΑΘΗ Δ. ΛΑΜΠΡΙΔΗ: 'Ιωάννης Λαμπρίδης, 1979.
 50. ΑΘΑΝ. Δ. ΤΣΕΚΟΥΡΑ: 'Από τοῦ 98ου ὑψώματος. 'Αναμνήσεις 'Ηπειρώτου 'Αγωνιστοῦ, 1979.
 51. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΔΑΒΑΛΑ: Μία σκιαγραφία τοῦ 'Αλῆ Πασᾶ καί τοῦ Κράτους του, 1980.
 52. ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΚΙΤΣΟΥ - ΠΙΤΟΥΛΗ: 'Εκδότες καί Τυπογράφοι τῆς Τουρκρατίας, 1980.

ΓΡΑΦΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ: ΑΘΗΝΑΙ. Μαυρομιχάλη 7, Τ. Τ. 143.
Τηλ. 36.21.651 — 65.11.669

